

NAUCZYCIELSKI KLUB LITERACKI
BIAŁYSTOK

NAJPROŚCIEJ

ISSN 1898-228X

4 / 118 / 2017

N A J P R O Ś C I E J, nr 4 (118) Kwartalnik; numer zamknięty 23 lutego 2018 r.

☐ **POEZJA.** • **WIERSZE ZE SPOTKAŃ I KONKURSÓW:** Irena Batura (str. 3), Marek Dobrowolski (str. 3), Grażyna Cylwik (str. 4), Józefa Drozdowska (str. 5-8), Jolanta Maria Dzieńis (str. 9), Irena Grabowiecka (str. 9-10), Katarzyna Grabowska (str. 10-11), Krystyna Gudel (str. 11-13), Janina Jakoniuk (str. 14), Joanna Jakubik (str. 14), Regina Kantarska-Koper (str. 15-16), Grzegorz Nazaruk (str. 16), Joanna Pisarska (str. 17-19), Daniela Polasik (str. 19-20), Maria Roszkowska (str. 21), Irena Słomińska (str. 21-23), Wanda Stańczak (str. 24), Regina Świtoń (str. 24), Leonarda Szubzda (str. 25), Zofia Wróblewska (str. 26).
• Romana Więczaszek (str. 27-31).

☐ **PROZA.** • Wiesław Sienkiewicz. *Zdrada małżeńska*. [Opowiadanie]. (Str. 32-33).

☐ **SATYRA.** • Kazimierz Słomiński. *Fraszki o Suchowoli; Fraszkę o Augustowie; Na jeża; Ludzka głupota; Proces dziejowy; Fraszkę (2017)*. (Str. 34-38).

☐ **RECENZJE.** • Irena Słomińska. „Dysonanse” *Marty Pawlickiej-Włóki*. Rec.: Marta Pawlicka-Włóka. *Dysonanse*. Piotrków Trybunalski 2017. (Str. 39-40). • Irena Słomińska. „Tylko zdumienie”. Rec.: Daniela Długosz-Penca. *Tylko zdumienie*. Opole 2017. (Str. 40-41). • Irena i Kazimierz Słomińscy. *Magiczny świat wierszy Romany Więczaszek*. Posłowie w: Romana Więczaszek. *Krople ze źródła*. Kraków 2017. (Str. 42). • Irena i Kazimierz Słomińscy. „Przeżyte i zasłyszane” (wstęp). Wstęp w: Anastazja Michalina Banasiak. *Przeżyte i zasłyszane*. Białystok 2017. (Str. 43). • Daniela Długosz-Penca. *Grzeszne słówek bytowanie czyli „Z fraszką na co dzień” Kazimierza Słomińskiego*. Rec.: Kazimierz Słomiński. *Z fraszką na co dzień*. Białystok 2017. (Str. 43-44). • Regina Kantarska-Koper. *Leonardy niebo. „Prawdziwe. Z Panem Bogiem”*. Rec.: Leonarda Szubzda. *Dziewczyny*. Białystok 2017. (Str. 45-46). • Regina Kantarska-Koper. *Mądrość w pigułce*. Posłowie w: Edward Lipiński. *W sieci czasu. Aforyzmy*. Hajnówka 2017. (Str. 46-47). • Irena Grabowiecka. „*Mojej ziemi...*” – posłowie. Posłowie w: *Mojej ziemi...* *Antologia*. Mońki 2017. (Str. 47-48).

☐ Irena Słomińska. *Wolność*. (Str. 48). • Regina Kantarska-Koper. *Nasza klubowa poezja na temat Bożego Narodzenia*. (Str. 49-50). • Józefa Drozdowska. *Tadeusz Dawidejt – poeta i prozaik*. (Str. 50-52).

☐ **NOTKI.** Oprac. K. S. (Str. 52-62). ☐ **KSIAŻKI.** Oprac. K. S. (Str. 63).

☐ **SATYRA.** Kazimierz Słomiński. *Poczet imion męskich*. [Fraszki]. (Str. 64).

Autorzy tekstów zamieszczonych w 4/118/2017 numerze „Najprościej” w układzie alfabetycznym:

Irena Batura (Augustów), **Grażyna Cylwik** (Białystok), **Daniela Długosz-Penca** (Prudnik),
Marek Dobrowolski (Białystok), **Józefa Drozdowska** (Augustów), **Jolanta Maria Dzieńis**
(Białystok), **Irena Grabowiecka** (Białystok), **Katarzyna Grabowska** (Suraz), **Krystyna Gudel**
(Suchowola), **Janina Jakoniuk** (Białystok), **Joanna Jakubik** (Złotokłos),
Regina Kantarska-Koper (Białystok), **Grzegorz Nazaruk** (Białystok), **Joanna Pisarska**
(Białystok), **Daniela Polasik** (Koleczkowo), **Maria Roszkowska** (Białystok),
Wiesław Sienkiewicz (Rybnik), **Irena Słomińska** (Białystok), **Kazimierz Słomiński** (Białystok),
Wanda Stańczak (Warszawa), **Leonarda Szubzda** (Sokółka), **Regina Świtoń** (Knyszyn),
Romana Więczaszek (Brzeg), **Zofia Wróblewska** (Knyszewicze).

Wybór tekstów, opracowanie i przygotowanie do druku: **KAZIMIERZ SŁOMIŃSKI**.
Wydawca: **Nauczycielski Klub Literacki przy Zarządzie Okręgu Podlaskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Białymstoku (15-034, Białystok, ul. Dobra 12)**.
Druk: **światłokopia ZO ZNP**. Nakład 115 egz. Honorariów nie płacimy.
Numer dostępny w całości na portalu internetowym: <http://migielicz.pl>

Grafika na str. 1: **Anna Ralicka-Perkowska** (Białystok).

WIERSZE ZE SPOTKAŃ I KONKURSÓW

I r e n a B a t u r a

Wiatr od Jeziora Białego

Marii Kłoczkowej

Noc jest naszym żywiołem
i wiatr północny
Cienie nasze – skrzydlatych koni
lekko wznoszą się nad wodę
zaglądają w okna drewnianych budowli
Mieszkali tu nasi jeźdźcy
ich ostrogi raniły boki
i podniecały do skoków
Okna są już inne
Po drugiej wojnie
wszystkie otwory wzdychały samotnością
Teraz tylko zza drzwi pokojów
pamiętających carskie czasy
odzywa się pogłos dawnych słów
– *ja zdjes'*
Cień studni
(przyciska go blok mieszkalny)
i drugiej
(dusi ją nawierzchnia ulicy)
Zanim odwiedzimy drewniane stajnie
które wojna zamieniła w zgliszcza
pomożemy ceniom naszych braci
niezdolnych do wojaczki i ćwiczeń
ciągnąć wodę kieratami
Zjawy Krechowiaków
napętnią poidła
wodą wieczności i zapomnienia
Znów zbiorą się wokół
gniade kare deresze i siwki
Niektóre z nich wzmocnione
popędzą na plac ćwiczeń
pod Sajenek
pozostałe odwiedzą budynki koszar
z jasnej cegły
korzystając z nocnej ciszy
od szkolnego gwaru i chaosu
Znów przed kościołem
pokłonimy się Jasnogórskiej Pani
choć niektóre z nas
usłyszą głosy
– *Gospody pomiluj*
roznoszące się echem

w wieży kształtu bani
wielbiącej rosyjskie porządki
(zamieniono ją później
na wysmukły szpic
z katolickim krzyżem)
Wiatr zmienia kierunek nad ranem
Mijamy znów budynek
z jego powojennym oknem
Pani Maria przyglądając się świtowi
wspomina dzieje koszar
i pięknych ułanów
na szybkich rumakach
Ich obraz chce zostawić w oczach
na wieki

Augustów, 24.07.2015

I r e n a B a t u r a

M a r e k D o b r o w o l s k i

* * *

a gdy wchodziła
próg karnie
pochylał kark

znalazła sobie miejsce
przy kominku
i razem z jego ciepłem
rozejrzała się po domu

najlepiej jej było na strychu
rozsiadała się tam w wielkim
bujanym fotelu

czasami wymykała się
przez nieszczelne okna
bywało
że trafiała na salony
w centrum europy

bez krępacji

jak to
poezja

M a r e k D o b r o w o l s k i

Grażyna Cylwik

Mała Ojczyzna

cząstka Edenu
zachwyca zielonym włosem
lustro Olszanki
przegląda się w błękicie

tutaj

ziemia spowita historią czasu
odradza się

szept światła
budzi przestrzeń serca
myśl jak ptak krąży
nad konarami drzew

przepelniona słońcem
mknie w nieznanie
przez Centrum Europy

park

w Centrum Europy
spotkanie poetyckie
jak w biesiadnej karczmie
słowo ważą doprawiają
wers piszą od nowa

park pachnie wierszem
liście szemrzą
fontanna cichnie
chwyta słowo
księżyc czyta poezję
gwiazdom i nocy

kto tęsknoty policzy
w pustym parku

* * *

trawo moczysz
stopy w wilgotnej łące

rumianek i chaber wydłużają
szyje do światła
unosi się zapach

chmura wyciąga pierzaste
strzały
mkną ciepłe

trawo pozwól wtulić dłonie
we włosy
przetrwaj dłużej niż letni motyl

nad Olszanką

raz szeroka
raz wąska
snuje się powoli
po bezdrożach
jakby z sił opadła

zrywa się w zakolu rwącym biegiem
wpada
w rozpostarte łany złotych pól

to wybija brzegi
jak dźwięk orkiestry
jarmarcznych festynów

płynie tylko sobie
znaną drogą

Grażyna Cylwik

O stryju Krechowiaku*

Pamięci Romualda Drozda

Stryja Romualda nie opuszczał
nigdy uśmiech
również w koszarach
na potwierdzenie czego
mam dowód w postaci fotografii
pyzaty młodzieniec wychyla się na niej
zza sylwetki starszego wyższego kolegi
uśmiechnięty od ucha do ucha
ma się wrażenie że amarant
z otoku jego rogatywki rozjaśnia mu twarz
na tle wysokich lekko ośnieżonych drzew
ustawieni w piramidę Krechowiacy
patrzają odważnie w nieodległą przyszłość
która nie będzie szczędzić im koloru krwi
ale tego wówczas jeszcze nie wiedzą
i stojący z nimi koń chrapy rozsunał jakby w uśmiechu
dodając ułanom otuchy
jeszcze kilka lat
nim doświadczy ich los
nim posiwały przyjaciel
zarzy na pożegnanie sobie i niektórym z nich
tragikomiczną żurawiejkę

Augustów, 28.04.2015

* Do zdjęcia nieznanego autora z albumu rodzinnego.

Apostrofa do dzielnicy Koszary

Los podrzucił mnie jak kukułcze jajko,
przyjęłaś je, nie pytając, co z niego wyrośnie.
Stryj, zwykły ułan i ojciec kochający konie –
to nazbyt mało – innych koneksji brak.
W białym fartuszk i czepku
nachylałam się w tutejszym żłobku
nad śpiącymi maluchami,
niewiedzącymi, że kołyszą je do snu
zapamiętane przez las żurawiejki.
Czasami w samo południe miało się wrażenie,
że chmury ścigają się z lancami,
a promienie słońca odbijają
żrenice krechowieckich koni
z dziewczętami czerpiącymi wodę u studni.
To tutaj popołudniami raniłam palce

na pierwszej w życiu maszynie do pisania,
cyzelując mało obiecujące wówczas rymy.
Gdyby nie ta żłobkowa maszyna,
nie byłoby późniejszego wiersza
o stryju Krechowiaku
i Niedzielnych Pogwarek o Poezji
w bibliotece przy Komunalnej.
Kocham cię, ułańska dzielniczo, rozpostarta
krok od jeziora, które sławiło
dzielne Krechowce.
Gdy staję w otwartym oknie biblioteki,
słyszę rżenie konia, którego po manewrach
opatrywał mój stryj Romuald,
gwizdząc przy tym wesoło – jak przystało na ułana.

2015

Do rzeki Olszanki

Dedykuję Krysi Gudel

Dokądże to wodo płyniesz? I co chcesz mi opowiedzieć
gdy patrzę na dzięgiele leśne odbijające się w tobie
i w twarz swą w girlandach ich baldachów?
Wiem że nie sposób przeczuć własnego losu
i własnych słów a cóż mówić o losie twoim
wodo wykołysana w olszowych zagajach!
Dokądże to rzeko płyniesz łącząc swe wody
z Brzozówką i Biebrzą a z nimi rżenia koni
stojących niegdyś wiernie przed młynem
i głos młynarza liczącego worki razowej mąki
z wysiłkiem ładowane na wozy?
Wodo rzeczna zachowująca w pamięci
klangor żurawi przestających tu w przelotach
i zawołania wojenne ludzi wierzących w swą misję
różnojęzyczne pieśni weselne a w chwilę potem żałobne pienia
odprowadzające zmarłych do wiecznej krainy
Wodo rzeczna cóż znaczy wobec tej przeszłości
odbicie mojej twarzy splątane z dzięgielami sycącymi
słodczą swoją podmokłe bagna przez które płyniesz?
A to że stoję w tej oto chwili na kładce łączącej w jedno
twe brzegi i moje stopy ma jakież znaczenie rzeko?

Suchowola – Augustów, lipiec 2017

Do Ciebie

Niesiesz w sobie pamięć
ludzi podążających traktem ku Grodnu
Wielojęzycznych rozgwarów
przy kramach ocieniających uliczki
W Twych opowieściach czuć jeszcze tu i ówdzie
zapach terpentyny w zakładach garbarskich
i widać jak kołodziej pochyla się nad piastą koła
a tkacz nad krosnem
i nie dziwi zwyczajność żyjących –
wespół przez wieki

A w nurcie Olszanki wciąż szumi
Puszcza Nowodworska
jakby nie było tych zastępów drwali
trzebiących drzewo po drzewie

Słuchasz czuwającej nad teraźniejszością
i pamięcią zastałą w kamieniach wodzie i ziemi
Matki co świeci w tutejszym kościele
w otoku dwunastu gwiazd złotych
z Dzieciątkiem czule obejmującym
tę różnorodność w urodzie i słowach
dającym się nieść księdzu Jerzemu
w Białym Opłatku do wszystkich
niepewnych swojego losu

A w nurcie Olszanki wciąż rzą konie
czekając przy młynie na załadowanie
wozów workami razowej mąki
jakby nie było tych kilku wojen

Słuchasz poetów dzieląc ich obawy
czy metafora sprostą czasom w których
przyszło im układać wiersze
Kim jesteś Ty który słuchasz i zachowujesz
w pamięci który widzisz i przekazujesz
Temu kto przychodzi?

A w nurcie Olszanki wciąż przeglądają się
dzięgiele leśne i dziewczyny chcące
potwierdzić swą urodę

Suchowola – Augustów, lipiec 2017

Po drodze mi z jeżem
(Refleksja poetycka
nad pewnym zdarzeniem z Jeziorek)

Dedykuję Hani Karp

Po drodze mi z jeżem który zatrzymał się
na granicy podwórza i ogródka
przycupnąwszy pod kępką maruny
zdziwiony po raz pierwszy
doświadczaną eschatologią wiersza
Tak że nawet dojrzała papierówka
uderzywszy w cembrowinę studni
nie zestrachala słuchacza
najkrótszego wykładu teologii
jaki kiedykolwiek mógłby być wygłoszony
w tym miejscu
Ile razy potem siadałam przy stole pod jabłonią
widziałam dwie pary skrzydeł
zawieszonych w późnolipcowym wieczorze
Jedne nad dziewczyną składającą strofy wiersza
z soczystą papierówką w ręce
Drugie nad jeżem oczarowanym jej słowem
unicestwiającym strach przed człowiekiem
Do dzisiaj czuję zapach maruny
wywołany jego i jej wzruszeniem

Listopad 2017

Z jeżami w tle

Loni na Imieniny

W czasie kiedy morwa pokrywa złotymi liśćmi
chodnik na Portowej jeże zapadają w stan hibernacji
zwinęte w kłębki kolców podobne do tych z których
dawniejsze babcie wyczarowywały
listopadowymi wieczorami rękawiczki dla wnucząt
Szczęśliwe śnią wędrówki po tutejszych nadrzecznych ogrodach
– może pod morwą też bywały niejednokrotnie
Jak nieuważnie musiałam przechodzić tutaj latem
że nie słyszałam ich gwizdów i fukań
Przejrzałe owoce zbyt wczesnie zbierano spod drzewka
by mogły się nimi nocami delectować
Złoty liść z morwy chowam do kieszeni
– prześlę Ci go wraz z życzeniami
Jest w nim wspomnienie wszystkich jeży
które kiedykolwiek w życiu spotkałam
Jeży bez których przyroda byłaby równie uboga
jak ludzkie życie bez przyjaźni

Listopad 2017

Józefa Drozdowska

Jolanta Maria Dzienis

Droga

Zamiast wśród tłumu, noga za nogą
Wlec się bezmyślnie szeroką drogą
Biegnę w podskokach, z radosną pieśnią
Krętą, wąziutką ścieżyną leśną

Droga jest prosta, wcale nietrudna
Ale bezbarwna i taka... nudna!
Ścieżka się wiję między drzewami
Wciąż zaskakuje, gra kolorami

Chociaż się często na niej potykam
Ślizgam na trawie blisko strumyka
Nie chcę powracać na szarą drogę
Bo tu, na ścieżce, sobą być mogę

Każdy biec może po swojej ścieżce
Której najczęściej dostrzec się nie chce
O ileż łatwiej, noga za nogą
Wlec się wytartą przez innych drogą...

Jolanta Maria Dzienis

Irena Grabowiecka

na horyzoncie

widnokrąg otoczony ciszą
omglony skwarem słońca
skrywa tajemnice tej ziemi...

co jest tam za horyzontem?

nurt Olszanki wita się z Brzozówką
płyną ku rozlewiskom Biebrzy
kępy wierzb wyznaczają granice wypasów

dal przywołuje tęsknoty
oczy mogą odpocząć
chłonę czas czuję puls krwi
zapachy pamięci

ruszam w dal...

w drodze

za mną gniazda ludzkie
z oknami pełnymi światła
pulsują życiem źdźbła drzewa
świecą wierne oczy psa
słysząc pogwar Suchowoli

przede mną widok doliny
znaczony zakolami Olszanki
zapachami łąk i wody

oczy chłoną ciszę...

dzień wydłuża cienie
majaczą wiatrem wierzby
zadumane nad sękatym losem

pod stopami piasek drogi
jasna jak słońce dziewanna
spina to co za mną
z tym co przede mną

serce tętni i tęskni...

wierzby

oczy i ciemność kory
zatrzymują obrazy pamięci
wglębiają się w los drzew

zapraszają do czytania
wierzbowych dziejów
z kształtu dziupli i ran

dłuta natury spękaniem kory
wyrzeźbiły trudy łzy uśmiechy
tylko sroka oczyszcza załamania
z próchna a wierzby snują pieśni
z misternej sieci pajęczyn

drzewa się pochylają
szukają oparcia
wrastają w ziemię w ludzi
i pejzaż doliny

człowiek i natura
natura i człowiek...

Zawsze do światła...

*Tylko w nas
na dnie serca
obraca się
gwiazda
i dnieje*

Wojciech Kass, *Gwiazda Głóg*

Człowiek rodzi się
w ciemności i krzyku
poeta tęskni *do światła*
wydobywa z dna serca
skarby gwiazd ich skrzienia
z każdej skry z każdego kamienia
krzesze światło
i kamień świeci
w jego oku wstaje świt
światło spija rosę
ziemia rodzi kamień po kamieniu
a poeta rozmawia czule
pisze wiersze obraz po obrazie
słowo po słowie
ja idę w światło
w nim słowo lśni
dobrem czułością wiatru
odbija w wodzie prawdę

może na początku
było światło

może...

I r e n a G r a b o w i e c k a

K a t a r z y n a G r a b o w s k a

* * *

Ktoś
napisał wiersze
na drzewach
w środku Europy

nicją poezji
oplótł
szyk słów
i pień
jednego istnienia

zatrzymał
spojrzenia
i cofnął
twórczy czas

chwili

* * *

Miasto
powstało
na zrębie
suchym korzeniu
pełnym woli
i płodnym

Olszanka
szemrze opowieści
o drewnianym wiatraku
i głazie
w parku

w herbie
łuk biały
krzyż
i gniady koń
z siłą
setek lat
historii

Suchowoli

Spacer Jerzego Maksymiuka

Rośnie jeszcze ta brzoza przy płocie,
której gałęzie jak batuta nauczyły mnie nut.
Ale nie ma już mojego domu jak i innych drewnianych,
przitulonych do kocich łbów wybrukowanych ulic.
Tam, gdzie był rynek, stoi wielki sklep.
Zimny dwudziesty pierwszy wiek bezdusznych zakupów.

Uleciał bezpowrotnie zapach pieczonego chleba,
a głosy na podwórzu pełnym dziecięcych kałuż tłumi warkot
pędzącego życia.

Pamiętam miłość z ulicy Kraszewskiego i chłopaków,
którzy się bili. A ja byłem jakiś inny.
Muzyka stawała się dla mnie wszystkim i jest nadal.

A Bojary już nie są takie jak dawniej.

Katarzyna Grabowska

Krystyna Gudel

Tutaj

Tutaj bzy mówią dzieciom bajki na dobranoc,
jaśminy spieszą z bielą na Zielone Świątki.
Stare malwy w ogródkach jak cenne pamiątki
i kobierce stokrotek, co tulą się na noc.

Tutaj świt twarz obmywa w meandrach Olszanki,
zmiersch przykłęka do psalmów dziękczynnych nad Biebrzą.
O pogodę łany zbóż w czas sierpniowy żebrzą,
o deszcz niosą błagania majowe poranki.

Czas, niczym autor sztuki, rozpisuje role,
penetruje w pamięci z niezwykłym uporem,
jest grafikiem przeszłości oraz narratorem.

Ile losów ugrzęzło w historii pokładach?
Ile dróg wypłowiło na rozmytych śladach?
Wiatr przegląda obrazy, rzeka opowiada.

Świadkowie koronni

uliczki tego miasta
pamiętają jeszcze wieczory
pełne biesiadnej muzyki
noce niedospane z miłości
poranki snów spragnione

w odgłosach
roztańczonego korowodu
radość wielka

w rytmicznym poklasku
końskich kopyt
smutek i zamyślenie

nieme kamienie mówią
w ich gładzi mądrość

i tajemnica

Wierzby znad Olszanki

Niczym praczki klękają nad Olszanki lustrem.
Poranione korpusy liże wiatr wiosenny.
Jeszcze raz ożywają, chociaż wnętrze puste,
jeszcze raz pozostaje krajobraz niezmienny.

Kiedyś, smukłe jak panny, co do tańca skore,
wyszumiały godzinki o poranku w ciszy,
a melodie w takt płaśów do późna wieczorem
wiatr wygrywał na witkach. Dziś ich nikt nie słyszy.

Tylko wierna pustułka została na straży
i zaskroniec uparty powraca do gniazda.
Trwają jak kariatydy, choć ich los się waży.

Czy pomoże im wiosna i szczęśliwa gwiazda?
Rzeko, damo wędrowna, co zbierasz łez grona,
ulżyj ranom spróchniałym. Reszty czas dokona.

Imię dzielnych

Krechowiakom

Poranne mgły zawodzą nad jezior wodami.
Opłakują historii echo, które tonie w ciszy.
Ono wkrótce umilknie. Kto wtedy usłyszysz
trucht, galop, rżenie koni, brzęk lanc? Z ułanami

odeszły rozśpiewane wieczory, szablami
rozcięte sny spokojne. Ostrze ciągle błyszczy
w tafli jeziora. Grawer dzielnego pułku łśni
w odmętach przeszłości. Czas dotknął go latami.

Imię dzielnych znamienne. W krechowieckich duszach
wrzała gotowość sprawie. Służba ponad wszystko,
rodzina zostać musi. Ich honor porusza.

Nad jeziorem o wschodzie ułańskie ognisko.
Nie, to tylko dnia przedświt. Pamięć obraz wskrzesza.
Postać dziadka dostrzegam. Rosa łyż rozwiesza.

Tęsknoty

Do tego miejsca tęsknię, choć mija pół wieku.
Tam czeremcha rozwiera sękate ramiona.
Jeszcze pachnie majowo, ale wkrótce skona.
Młodzież czeremsza nieco dodaje uroku.

Jaśmin, bieląc ogródek na Zielone Świątki,
zajął zmurszałe schody, wciska się w podręby.
Koncert wieczorny dają rozśpiewane zięby.
Na szybach nasze cienie jak cenne pamiątki.

Jeszcze studnia się złości na ciągłą posuchę.
Tej wiosny wyjątkowo miała szkliste oko.
W starym sadzie wiatr mieszka, słyhać jęki głucho.

Dzięcioł rany otwiera na gruszy wysoko.
Resztki szczerbatych płotów granic już nie znaczą.
Dom samotny się wstydzi. Jego ściany płaczą.

K r y s t y n a G u d e l

Janina Jakoniuk

Na lodowisku

Czy zatańczy pan ze mną walca?
Na łyżwach – tu – na lodowisku?
Taka piękna dziś płynie muzyka!

Tyle gwaru i śmiechu i ścisku!
Młodzi ludzie jeżdżą bardzo szybko!
Wykonują ósemki i kółka.
Jeżdżą tyłem, robią piruety
I na jednej nodze – to „jaskółka”.

A ja – umiem tańczyć walca!
W blasku świateł lśni tafla lodowa.
Zapraszam więc pana do tańca!
Wyobraźmy – że to sala balowa.

I popłynemy wraz z „Falami Dunaju”
dookoła lodowiska, w obrotach.
Niech nas młodzi ludzie podziwiają.
Niech im także przyjdzie tańczyć ochota.

Janina Jakoniuk

Joanna Jakubik

Cień gwiazdy

Wieczny chłopiec, szalony. Tu w jedno się splata
prawda o złych skłonnościach, a zarazem geniusz.
Tylko śmierć przyszła prędko, zbyt bolesna strata,
rzeczywistość w legendzie do dziś odkrywana.
Nie zawsze życie sprzyja wielkim tego świata.

Co się komu należy w muzycznych arkanach,
co ważniejsze – zdolności, czy praca cierpliwa?
Kto zasłużył na więcej? A czasem tak bywa,
że nie to najważniejsze, co się komu zdaje.
Może zamiast podziwu zazdrość zostać sama.

Tworzyli w jednym mieście. Różne obyczaje
rozdzieliły od siebie w mentalności ludzi,
tych dwóch żyjących obok w swej sławy ułudzie.
Jeden uznania pragnął, zaś drugi tych wrażeń,
które talent w muzyce artyście oddaje.

Próżno szukać dziś pośród minionych wydarzeń
tego, co w serenadach, symfoniach, operach
było ich inspiracją. Tworzyli i teraz
nieważne stają się spory, animozje, anse.
Antonio, Amadeusz – czas wszystko zaciera.
Każdy z nich po swojemu wykorzystał szansę.

Joanna Jakubik

Regina Kantarska – Koper

* * *

*W śmierci byłem dziecięciem
i głaskałem strach.*

Wojciech Kass, *Pieśń naiwna*

urodziłam się brzemienna śmiercią
od początku przeznaczona

z blizną nicości

pieściłam strach
oswajałam tajemnicę

a Śmierć
rozrasta się we mnie
dojrzewa
marszcząc moją skórę
jak owoc męczennicy-passiflory

tylko patrzeć urodzaju

Villanella plenerowa

Myślę, jak najlepiej czcić święte niedziele,
Gdy jesteśmy tutaj – w Centrum Europy.
Lepszy byłby spacer czy modły w kościele?

Napisać sonety albo villanelle?
Zwiedzić Popieluszki pobliskie Okopy?
Myślę: Jak najlepiej czcić święte niedziele?

Trudny wybór, gdy tak możliwości wiele!
Myśli rządzą w mej głowie galopy.
Lepszy byłby spacer czy modły w kościele?

Tych doznań dostarczą tylko karuzele.
Emocje szaleją, zwątpienia potopy.
Wciąż myślę, jak lepiej czcić święte niedziele.

Najchętniej bym poszła na jakieś wesele,
Gdzie tańczą dziewczyny, a z nimi ich chłopcy.
Może jednak spacer? Modlitwy w kościele?

Czas podjąć decyzję. Wkładam kamizelę.
Zwiedzam okolicę. Na polach już snopy.
I wiem, jak najlepiej czcić święte niedziele.
Dobry spacer jest jak modlitwy w kościele.

Suchowola, 19 lipca 2017

* * *

tajemną aleją wierzb
zmiierzam do brzegów Olszanki
porosłych gąszczem szuwarów
obfitością znajomych zarośli

drzewa modlą się
wznoszą rosochate ramiona
otwierają serca
przez które
widzę
las wokół zagród
tulących się do rzeki

na przybrzeżnych łąkach
stada swojskich krów

budzą bezpieczne ciepło
w pamięci z odległych lat

gdy staję na błękitnym moście

Suchowola, lipiec 2017

Fontanna

fontanny w parku spadają z łoskotem
burząc lustro wody

udają szum morza

tryskające mgiełki chłodzą letni skwar
na zmęczonych twarzach staruszków
co stadami obsiadają ławki

na pióropuszu wody zawisł skrawek tęczy
cieszę roześmiane oczy dzieci

siedem kolorów – siedem szczęść

wieczór ucisza rozśpiewane ptaki
tylko komary wtórują wodzie

kąsając
rapido
doloroso

Regina Kantarska – Koper

Grzegorz Nazaruk

Watra Wiąz

zachód słońca
zaprosił do ogniska
ukrył w kręgu światła

otuleni sobą
w ciepłe płomienia
przywołujemy ducha
starych pieśni

snop iskier
wystrzelił w niebo
zatańczył z gwiazdami
tworząc
nowe konstelacje

horoskopu
przyszłych historii

Grzegorz Nazaruk

Wspominając wiatr

*światło kwietnia odkładało się na oczach
jak złote płatki na sitach płuczących piasek*
Wojciech Kass, *Divertimento biebrzańskie II*

przyplłyn do mnie falo łagodna
przepłucz jak sito na którym się płucze złoto

dni podobne do siebie a każdy inny
złote okruchy
wiatr je poniesie nad wodą
nie przeminą

pamiętasz była noc i robaczki świętojańskie
pomieszały się z gwiazdami wszystkie w górze
na wyciągnięcie ręki

popłatały się drogi nocą
ciemne podhalańskie łąki i chaty
w jednej paliło się światło odrobina złota
ktoś pokazał drogę
sen czy jawa odrobina pamięci

jak fala przesiana przez sito
stukrotna

Tak dawno

*Skąd przeświadczenie,
że śpiew ma być po stronie tego, co znika?*
Wojciech Kass, *Stopniowanie porzeczek*

siedzimy po przeciwnych stronach
kawiarnianego stolika
dziwne co się pamięta po latach
opar z filiżanek brzęk szkła
muzykę zmieszaną z cichym szmerem rozmów

wszystko już zostało powiedziane
można wstać i wyjść
wybiec odjechać na biegun północny
przefarbować włosy zmienić zawód

pozostajemy jeszcze przez chwilę
wpatrując się w obłok nad stołem
pomiędzy podnoszącymi się w górę dłońmi
i zawieszonym na nich wzrokiem

który łowi ten ruch
zapamiętuje klatka po klatce
nuta po nucie fala po fali
i zaraz odpływa w niechcianą przyszłość
żegnając się ze światem zaledwie poznanym

będzie go odtąd nosił na siatkówce
żółtej plamce przysadce mózgowej
będzie schodził w głąb historii całego gatunku
docierał do lodowców
żywołów wielkiego wybuchu

do źródła z którego jest każde słowo
każda pieśń

Gwiazda wieczorna

*Tylko w nas na dnie serca
obraca się gwiazda i dnieje
Wojciech Kass, Gwiazda Głóg*

przyszła jak spóźniona magnolia
jesień już powinna być i jarzębiny
a tu zaświeciło słońce i drzewo całe w pąkach

nie wierzyłeś kwiatom
ani gwiazdom
mówiłeś to nie betlejemska
ale zwykła z plastiku tylko szkiełko
wiele jest takich nie trzeba się ekscytować

wiele widziałam stóp na trotuarach każde obute
twoje stopy bosc i białe mocne
po stopach w niebie poznam cię
choćbyś miał suknię

ta magnolia wcale nie była spóźniona
nawet jesienią świecą gwiazdy nad Betlejem

nie wierzysz
obuwasz się
na drogę

W progu

ułoż mi schody z kamiennych żaren
ciepłych jeszcze dawnym urodzajem
który się niósł od lipcowych pól
i sypał między dłońmi bielą i złotem

będziemy stąpać po nich boso
wnosząc do domu słońce

żeby zamieszkało pomiędzy nami
jak chleb i sól

Lipiec

wejść ze skwaru w chłód wiejskiego domu
przez sień o zapachu
utraconego dzieciństwa

dać się ogarnąć ciepłu kuchni
strzeżonej płomieniem przeszłości

boso przejść izba za izbą
z oknami pełnymi malw
i zapomnianych snów

do końca
gdzie w drzwiach na ogród
znowu
światło

Znak przymierza

Łuk mój kładę na obłoki
Rdz 9; 13a

ponad drzewami rynku Suchowoli
biała kratownica w kształcie tęczy
światliste oko Opatrzności

nad miastem
i każdym kto tu wzrasta

kto pośród pól
ziarnko do ziarnka
dłoń w dłoni
wiara z wiarą
wznosi historię trzystu lat

kto stąd wychodząc
zanosi światu miłosierdzie
i przebaczenie

Joanna Pisarska

Daniela Polasik

W Suchowoli

dedykuję Krysi Gudel

Chleb – najpokorniejsze ze słów
na drewnianej desce
kromka przy kromce

Masło z różą
jak za dziecięcych lat
Gorące mleko w dzbanie
i miody z okolicznej pasieki

Żółto-niebieskie ule
rozśpiewane wierzby
soczyste pastwiska
i łany pełne dorodnych kłosów

Most na Olszance
niczym tęcza z kwiatów polnych
z wieży kościoła miarowe wołanie
między wczoraj a jutro

jakby film oglądany od końca

Infirmarium

Wpatrzona w cierpiące Serce zastygam, milknąc
głęboko, jakbym chciała usłyszeć niesłyszalne,
wokół tabernakulum czerwone mieczyki,
niczym akty strzeliste. Jezu!

jak trudno zrozumieć to, co najprostsze.

Na zimnych stopniach, pluszowych klęcznikach,
ławkach rozmodlonych aż po najmniejszy sęk,
na dywanach utkanych z kwiatów polskich:
prośby, błagania, dzięki szturmują niebo,

aż drżą wielowiekowe cegły.

Czuję mrowienie... nad głową jasna postać, oczy
kwitnące lnem, kojący głos: „wiedz, że jesteśmy”.

Rano bolało, więc powtarzałam bez przekonania:
„niech się dzieje wola Pana”. Czasem mi lepiej,

wtedy wystarcza lekkie tchnienie wiatru.

W środku Europy – Popieluszko

Tyle ran, a ty mocniejszy z każdym ciosem.
Krople krwi na twoim ciele pachną jak kwiaty na łące.
Po lewej stronie Niebowa – zakładka – z prawej msza,
mieszkaliśmy obok, na ulicy Białogardzkiej.

Dotykam mosiężnego posążka, przeliczam guziki sutanny.
Pociąg zwalnia, zbliżamy się do Moniek. Mówili dość, nic więcej,
a ty idziesz prosto przed siebie, gdzie oczy poniosą i pewnie.

Przeglądam twoje rzeczy, ostatni bilet z syrenką, wieczne pamiątki
z miesiąca różańcowego, okładka dowodu ze zgięciem, kawałek liny,
jakby przed chwilą w pralni ucięty. Słyszę za oknem głośny klakson.

Poduszka, haftowany wzór z dzieciństwa, pod szybką gwiazdy,
noc przybrana złotą stułą. Matczyne serce godzi się z losem, tuli
w sobie błogosławione dziecko, a ono rośnie na znak zwycięstwa,
pełne pokoju i miłości.

Daniela Polasik

M a r i a R o s z k o w s k a

Listopad

Z ikony natury
mgły wyssały
zieleń i purpurę,
złoto i fiolet.
Chmury zbiegłe z błękitu
skłębiły się w szarych motkach,
owinęły nagość drzew.
Listopadowy deszcz
wyplukał z okna
obraz jesieni,
wyrzeźbił szare bruzdy,
tajemny kod przemijania.

Bujany fotel
leniwie kołysze godziny.

Jeż

Niestrudzenie przemierza
poplątane ścieżki
kolczastego żywota.
Ciekawy doznań,
zachęcony kroplą rosy,
igra ze światłem,
potrząsa słońcem
na kłującej czuprynie
i zmienia je w dmuchawce,
baloniki ulotnych chwil.

M a r i a R o s z k o w s k a

I r e n a S ł o m i ń s k a

* * *

Droga do Suchowoli –
centrum Europy
które jest tylko punkcikiem na mapie
droga serdeczna –
otworzyły się ludzkie serca
jak kwiaty

tu urzeka ład sennych uliczek
prowadzących do drugiej mnie
kobiety pod osłoną
fontanny
wzlatującej w niebo
wodą mieniącą się miliardem kropel

tu rozkwitli poeci metaforą
obrazem
myślą
drobinami światła

tu otwarło się bogactwo światów
wspólnych dla tych co tworzą
i tych co czytają –
duchowa przestrzeń

25.07.2017

Poezja

Czym jest poezja?
Drogą biegnącą między miriadami gwiazd
w twój wewnętrzny kosmos
Wstążką którą przewiązała włosy Ziemia
Kocimi łbami bruku na podjeździe domu

To także pamięć pieśni – liry Boga
rzeka gdzie w plusku fal rodzi się człowiek
do duchowego życia – chrzest

Ruchomy świat sam w sobie – ręce matki
Naznaczenie ojcem – twoim i światła
Pierwsze kroki takie niepewne upadek raczkowanie

Raczkowanie przez życie – kto powiedział
że stawiasz zawsze zdecydowane kroki?

Uczucie – kwiatek drobny a czasem wspaniały kwiat
Zaistnienie pełnią zawrót głowy ocalenie

I marzenie – wspomnienie najpierwsze przedpierwsze
Pamięć rajskiego ogrodu

Wiersze

Zapamiętane ze szkoły „przerabianie” wierszy –
z obcego na nasze. Tak jakby potrzebne były przeróbki
u krawcowej naprawdę zjawiskowych kreacji – ich ułudy.
Tak bardzo tego nie lubiliśmy, nie lubiliśmy też wierszy.

Dlatego ci, co nigdy nie dorośli, nie czytają poezji.
Choć nierzadko ją piszą, by zaznać „odświętności” mowy.
Usakralizować własne istnienie, albo je zbeczczyć.
Co wychodzi na to samo, bo zbeczczyć się jedynie święte.

Wiersze – tak naprawdę niepotrzebne, a niezbędne,
by poruszyć naszą ścieżkę we wszechświecie, zmarszczkę czasu.

Potrzeba nam pokory, by nauczyć się czytać wiersze,
określić siebie wobec piękna, które zaistniało
poza nami. Stańc wobec prawdy z nienasyconym
głodem jej poznania.

I odczuć swoje człowieczeństwo – wiatr, który unosi je
jak pyłek, jak nasionko przyszlých istnień.

Ręce wierszy

Wysuwam nieśmiało ręce wierszy. Niech biorą. Niech mówią.
Czuję sen, ból, krew. Krople krwi. Gwiazdozbiór głogu*.
Wypala się późną jesienią. We mnie, w powietrzu, na niebie.

Czuję ciało i światło. Głód i głóg. Obracam w palcach cierpienie.
Monetę, która nigdy nie straci na wartości. Osypuje się gwiazda ze złota.

Ci, co byli przede mną i odeszli, wciąż mówią we mnie. To mowa wiersza.
Próbuję jej na języku. Umieszczam w kontekście codzienności słowa.
Smakuje gorzko i cierpko. Jest w niej honor poległych na wszystkich frontach
naszych wojen. Brzęk cynowej łyżki o menażkę. I jej dzisiejszość.
Smak zapomnienia. Śniadania, na które rano zbiera się rodzina.

Dlaczego używam wielkich liter? Nasz wewnętrzny wiatr przychodzi i odchodzi.
Popatrz, wywiało ze mnie jestestwo. Głowę, ręce, nogi.
Płonie gwiazdozbiór głóg, śmierć. Mieni się jej moneta złotem.

To nasz wewnętrzny bank. Tu wszystko opiera się na złocie.
Każda operacja finansowa. Mimo że bierze się z wiary. Wierzę, więc myślę.

Rano kupiłem litr światła. I coś do przegryzienia na popołudnie.

20.05.2017

* *Zainspirował mnie wiersz Wojciecha Kassa „Gwiazda Głóg”.*

I r e n a S ł o m i ń s k a

Wanda „Dusia” Stańczak

Biznes

Patrzy Jan z Suchowoli
a na dworze korek
sto obcych rejestracji
ach co za splendorek

dumny Jan pierś wyteżył
cóż niejeden przodek
rad byłby że tu właśnie
jest Europy środek

bo nieodpartą każdy
turysta ma wolę
by zwiedzić rozświetloną
w świecie Suchowolę

i już widzi Jan konto
napęczniałe zyskiem
licząc ile zostawią
rejestracje wszystkie
euro w jego lokalu
choćby za kawę
i dzięki składa w ciemno
niebiosom łaskawym

lecz jak co rano mowa
żony była krótka:
„Janek, rusz się, już szósta,
no wstawaj – pobudka!”

Wanda „Dusia” Stańczak

Regina Świtoń

W błękitach wspomnień

to ja byłam Ewą
pamiętasz?

w edenie upojeń i swobody
kroplą rosy lśniłam na kwiecie
twoich pragnień

maj w warkocze brzoź wplatał
belcanto słowika
uśmiechała się Wenus
kiedy ja – słodycz porywająca
ty – poddanie ciche
kielichy ust napelnialiśmy
nektarem chwili

rozsypał się pejzaż tamtych
kalendarzy a my
kolejną zmarszczkę zacieramy
makijażem wspomnień

daremnie dziś ogień wypalony
rozniecić nam ochotę

w symfonii ramion
niepewny kompas serc

Regina Świtoń

Leonarda Szubza

* * *

na czarno-białym zdjęciu
piękny chłopiec*
w mundurze ułana
lewą ręką oparty o szablę
pomocną w stawianiu się mężczyzną
tyle ufności w spojrzeniu
że starczyło na resztę życia

kiedy zdjął mundur
nie przestał być żołnierzem
kochał konie ich rozwiane grzywy
przynosiły zapach jeziora

w świętym kącie domu
fotografie z wojska
srebrny zegarek kieszonkowy
nagroda za mistrzowskie władanie szablą
i świadectwo ukończenia Szkoły Podoficerów
1 Pułku Ułanów Krechowieckich
im. Bolesława Mościckiego
z wynikiem celującym
z datą 10 lipca 1926 roku

do końca pozostał wierny
żołnierskiej przysiędze
ułanów chłopców malowanych dzieci
uprawianie ziemi traktował
jako służbę Ojczyźnie

tam gdzie jest teraz też dogląda koni
a one witają Go radosnym rzeniem
wracając z pastwisk nad jeziorami
pięknymi jak na ziemi tak i w niebie

* *Mój Teść, śp. Antoni Szubza*

Legenda o powstaniu Suchowoli

Dawno, dawno temu,
kiedy ani drzewa ani ptaki
nie przeczuwały nawet,
że Puszcze Nowodworską
przetną kiedyś drogi
E 67 i „ósemka”,
przywędrowali tu ludzie.

Zmęczeni przysiedli nad Olszanką,
noc otuliła ich szeptem drzew,
rozniecony ogień
odgrodził od ciemności.

Kiedy rano zobaczyli na niebie
znak przymierza Boga z człowiekiem,
odczytali wolę Pana jako przeznaczenie.

Zostańmy tu,
powiedział siwowłosy starzec,
o imieniu Piotr a może Paweł
i ułożył z kamieni
granice grodu.

Jeszcze nie wiedział,
że wyznacza środek Europy
i powołuje do istnienia miasto
z koroną papieskiego łuku.

Leonarda Szubza

Ułan i koń

Pamięci mojego dziadka Stefana

Ułan – to szczególny żołnierz.
Żołnierz, który jak nikt inny
zna smak wolności, bo wyrósł z tradycji Legionów.

Koń – to płochy i nieufne zwierzę,
kochające przestrzeń i wolność.
Oddał swe prawo do przestrzeni człowiekowi
tysiące lat temu, jak twierdzą mądre głowy.

I oto koń i ułan.
Przedziwny i niepowtarzalny związek,
jak dwa połączone naczynia,
jak jeden organizm.
Ułan i koń – to mityczny centaurus –
i w boju o wolność i niepodległość Ojczyzny,
i w tańcu na parkurze.

Jak nie darzyć szacunkiem ułanów?
(Nawet gdy jest się pacyfistką).
I jak nie kochać koni?

Knyszewicze, 25.04.2015

Z o f i a W r ó b l e w s k a

-
- *Zainspirowani*. [Składanka NKL]. Lato 2017. Wiersze: I. Grabowiecka. *Zawsze do światła...* R. Kantarska-Koper. *** *urodziłam się brzemienna śmiercią...* G. Nazaruk. *Watra Wiąz*. J. Pisarska. *Wspominając wiatr; Tak dawno; Gwiazda wieczorna*. I. Słomińska. *Ręce wierszy*.
  - *Strofy znad Olszanki*. Suchowola 2017. Wiersze: G. Cylwik. *Mała Ojczyzna; park; *** trawo moczysz...; nad Olszanką*. M. Dobrowolski. *** *a gdy wchodziła...* J. Drozdowska. *Do Ciebie; Do rzeki Olszanki*. I. Grabowiecka. *na horyzoncie; w drodze; wierzby*. K. Grabowska. *** *Ktoś napisał wiersze...; *** Miasto powstało...* K. Gudel. *Tutaj; Świadkowie koronni; Wierzby znad Olszanki*. J. Jakubik. *Cień gwiazdy*. R. Kantarska-Koper. *Villanella plenerowa; *** tajemną aleją wierzb...; Fontanna*. J. Pisarska. *W progu; Lipiec; Znak przymierza*. D. Polasik. *W Suchowoli; Infirmerium; W środku Europy – Popieluszko*. I. Słomińska. *** *Droga do Suchowoli...; Poezja*. W. Stańczak. *Biznes*. L. Szubzda. *Legenda o powstaniu Suchowoli*.
  - *Augustowscy ułani*. Augustów 2017. Wiersze: I. Batura. *Wiatr od Jeziora Białego*. J. Drozdowska. *O stryju Krechowiaku; Apostrofa do dzielnicy Koszary*. K. Gudel. *Imię dzielnych*. L. Szubzda. *** *na czarno-białym zdjęciu...* Z. Wróblewska. *Ułan i koń*.
  - Turniej jednego wiersza. 15.10.2017. Temat: Lirycznie o Bojarach. Wiersz: K. Grabowska. *Spacer Jerzego Maksymiuka*.
  - *X Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Ireny Golec „Czerwona Róża dla Niej”*. Kąkolewnica, 5.11.2017. Wiersz: K. Gudel. *Tęsknoty*.
  - *Po drodze mi z jeżem*. Wiersze. Augustów 2017. Wiersze: J. Drozdowska. *Po drodze mi z jeżem; Z jeżami w tle*. M. Roszkowska. *Jeż*.
  - Turniej jednego wiersza. 19.11.2017. Temat: Mgliście i deszczowo. Wiersz: M. Roszkowska. *Listopad*.
  - Konkurs „Srebro nie złoto” (III edycja). Białystok 24.11.2017. Wiersze: J. M. Dzienis. *Droga*. J. Jakoniuk. *Na lodowisku*. R. Świtoń. *W błękitach wspomnień*.
  - *XXIX edycja Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego im. Władysława Broniewskiego „O Liść Dębu”*. Płock 2017. Wiersz: I. Słomińska. *Wiersze*.

O Czarodziejce Mamie

Wyprosiłaś mi życie u Maryi
dziękowałaś na Jasnej Górze
za cud stworzenia
Miałaś wtedy w sobie
groszek pachnący

Na pierwszym zdjęciu
JA
w matczynych ramionach
Tyś miłością piękna
Wróżka Ci dała wszystkie wiosny
i los Kopciuszka

Nasz bal trwa
choć z sukni cekiny odpadły

Tu przyszedłam na świat

Sąsiadom z ul. Grunwaldzkiej

Cieszę się że wracam
nad brzeg rzeki
co dała życie
Głuszycy i mnie

Pamiętam szlafrok mamy
w czerwone maki
duży brzuch
i szpital
na wyciągnięcie ręki

Rano na daszek wskoczył tato
i krzyknął:
Jestem tatą!

Przy Grunwaldzkiej
powstał Eden
a środkiem płynęła Bystrzyca

Dzieciństwo

Czy to przez huśtawkę
tatku drogi
Przez Twój wynalazek
największą zabawkę świata
fruwa mi dusza
od tamtego lata
Fruwa i trudno okiełznać
jej dwie połówki –
dwa skrzydła

Wyżej
mocniej mnie huśtaj
tatku drogi
Tam wysoko
bujany konik jak Pegaz
podobny do szczęścia

O!
zepsuła się huśtawka
Łap mnie!

Niedźwiedzia przysługa

Mała księżniczka-przyjaciółka
z baśni Andersena
została w Głuszycy
na strychu

Dostałam od niej
miękkie poduszki
jako posag
na małżeńskie szczęście

Ukryło się w nich
ziarnko grochu
i przez całe życie
bardzo gniecie

Klamka

Dom podstarzały na krawędzi życia
z błyszczącymi oknami
chyli czoło

Dzień dobry

Dotykam klamkę po latach
dla mnie świętą

Mój rodzinny dom

Balustrady zakurzone
Po schodach skacze
mała dziewczynka
Zaraz będą brązowe drzwi
i mama się do mnie uśmiechnie
Jeszcze krok...

Szara plama?
Nie ma drzwi...
nie ma taty ani mamy
nawet Elżbieta uciekła
do nieba

Stoję przed niby-drzwiami
Ja
kobieta
a łzy jak u dziecka

Harmonia

*Markowi Juszcakowi –
górnikowi i poecie, który na rowerze
zwiedza świat*

Mówią
do gór
trzeba mieć szacunek

Huściliśmy się jak w kołysce
w dolinie dzieciństwa
chronieni od wiatru i burz
otuleni górami

Dzięki górom
wierzymy w moc skały
jak w Słowo
Boga
nieśmiertelne

Zatrącenie

Nie ufam bżom
co wiernie udają wiosnę
Nie ufam oczom
co udają wierność snom

Są sny
które spadają z chmur
jak zaklęty deszcz
W milczeniu wieczorów
zamiera na chwilę świat

Stoję zmniejszona do kropli deszczu
Jeszcze we mnie błękit
dobroć bliskich
i ciepły konar brzozy

Będę stać tak długo
aż umrze oddech na szybie
Potem pójdę drogą koło stawów
gdzie woła mnie wiatr

Moc

Mała dziewczynka krzyczała
stojąc na parapecie
– Ratuj mamę!

Potwór-wąż sącył się czarno
przy piecu
był śliski
i miał głodne oczy

Chciała wyskoczyć
przez okno
zamienić się w ptaka

Płakała
aż przybiegła mama:
– Córeczko już dobrze
nie ma potwora

Do dziś w to
nie uwierzyła

Pisze wiersze

Debiut

Nasienie brzozy
opadło tam
gdzie nakazał wiatr
i mały człowiek
ujrzał swój cień

Odtąd wędrowali razem
nie martwiąc się o słońce

Kochali niedziele
pachnące lasem i rosołem
Kochali spacerować
z cukrową watą

Polubili Słowa
które najbardziej pachniały
potem długo dojrzewały
jak zmysły
w dźwiękach miasta
Gdy dorosły
powstał pierwszy wiersz

W cieniu

Brzeg

Idę przez łąkę
ze stokrotkami i szczawiem
drogą leśną obok strumienia
który uczył marzyć
Idę po śliskich kamieniach
tam mój brzeg

W kuchni pierogi z jagodami
na nich śmietana z cukrem
aż leci ślinka
Na ceracie talerze z makami
Wracam z promieniami słońca

– Bądź mi zawsze pogodą
w zapachu maków
Podzielę się Słowem
posypię pudrem
będą smakować wybornie

Na zielonej łące

Gdy w szumie życia
moje ręce opadają
słyszę ciepły głos
znad dębowej dzieży
– Rozsuń chmury myśli
wiatr głaskany po ramionach
zaraz uśnie
przy piecu będzie przytulnie

Tato robi znak krzyża
będzie dobry chleb

W ciepłym głosie szukam ukojenia
wkrada się melodią ciszy

Gdy odchodzi
jestem pełna zapachu chleba
i rumianków znad Bystrzycy

Zmartwienie w Dniu Matki

I pojawiłaś się nagle
przynosząc zapachy
Nie wiem jak mnie znalazłaś
Byłyśmy tam
gdzie góry przytulają w dniu narodzin
wiatr kołysze
Mój głęboki wózek z rafii
miał różowe szybki
Lubię przez nie patrzeć

I pojawiłaś się ubrana kolorowo
z uśmiechem
Stałyśmy na nowej trawie
miękkiej od rosy

Chciałabym Ci podarować tak wiele
chciałabym ugościć
podziękować
a Ty prosisz tylko o jedno
– Urwij mi kilka listków szczawiu
na łące nad rzeką

Zamyślenie

Lucynie Ścisłowicz

Czas na wierzchołkach drzew
delikatny jak dotyk
w twoim smartfonie

Pofrunęłabym jaskółką
która ma tyle nieba!
Tymczasem stoję na kamieniu
patrzę na świat ukryty w duszy

Jesteś blisko mnie
nowa od dziś
Mówisz
– Po prostu trzeba ŻYĆ
nawet gdy gorycz
bryzgi fal w uczuciach
i żal człowieka
Pójdźmy znów razem
naszą jesienią

Powoli

Gdy przyjadę
będę chodzić powoli
Zostawię samochód za karę
bo zawsze za szybko
przez Głuszycę gnał

Pod oknem na Grunwaldzkiej
tak długo będę stać
aż tato i Ela
się do mnie uśmiechną

Poczekam na liście
w Jordanowskim Ogrodzie
co otulały
lub udawały wojnę

Wdrapię się powoli na Skałkę
żeby być bliżej tych
którzy odeszli

Potem na ławce w parku
wyjmę starą fotografię
i chusteczkę haftowaną

Wyjmę bardzo powoli...

Carpe diem

Rozgląda się wokół
jak ciekawe dziecko
gwar na drzewach
i ludzie daleko

Uważa
by nie zdeptać tego
co jest życiem

Zdeptana trawa
przybiera barwę umierania

Boi się fioletowy dzwonek
mizdrzący się do mlecza

Wtem
dźwięk telefonu...
obrazy znikają w popłochu
uciekają Słowa!

– Szkoda
a miałam zrobić piękne
z dzwonka rzęsy...
żeby podobać się tobie

Wieczne zatracenie

Zegar tyka wolno
wszystko już gotowe
goją się rany ziemi

W ramionach zmierzchu
idą wspomnienia
schodzą z fotografii

Twoje oczy głodne
głaszczesz mnie po szyi
gdzie kosmyk włosów
Las wieje chłodem
– Przytul mnie
pod gwiazdami na mchu

Na niebie skrawek spełnienia
słodycz
której nie znam

Nie słyszę zegara

Życzenie

Wiesławie Staškiewicz

Rozsypały się korale
zgubiły nić promienia
idę górskim szlakiem

Jestem
wśród zielonych wierzchołków
bliżej nieba
zamieniam świat na wiersze

Rozsypały się korale daleko
dalej niż obejmują ramiona
Został jeden koralik perłowy
który dostałam od Karolci
na strychu przy Grunwaldzkiej

Ocieplam go w dłoni
wypowiadam życzenie-marzenie
dla Ciebie...

Prezent

Gdy wieczór utonie w ciszy
w progu stanie Niepewność
Zapuka nieśmiało
– Szukam Betlejem
z magii białą okruszyną

Od dotyku ciepłych dłoni
dzień się rozsypie
jak zerwany sznur pereł

Jedna zaczarowana
umknie tam
gdzie choinka rozświecła kąt

Gdy ją znajdziesz
zamieni się w Dobro
z promieniami
Pierwszej Gwiazdki

Dobro
pochyli się na tobą

Iuventus

Znów zaczynam dzień na rozdrożu
Chaos spojrzeń
– Nie krzycz tak głośno
przestraszysz niebo

Mam policzki jak ogień
Obok dojrzewają winogrona
młodzi ludzie
nie mają czasu na zrywanie

Przy długich stołach
całkiem blisko – troska
a oni odrzucają błękit
zanurzają się w odpływy

– Wracam z nimi
do dnia młodości
Módlcie się za nami...

Nienasycenie

Nasyciłam się wiatrem
co pozbiarał zapachy łąkowe
nad rzeką

Oczami zbierałam
krajobrazy dzieciństwa
Tu stał uśmiechnięty krasnal
w czerwonym kubraczku
tu stał...

Nasyciłam piersi
młodością
nad stawem trzecim
intymnie

Krople ze źródła
włączyłam w jadłospis
i w krem
do stosowania na noc
koniecznie

A serce?

Serca nie umiem nasycić

Z tomiku: Romana Więczaszek.
Krople ze źródła. Kraków 2017.

R o m a n a   W i ę c z a s z e k

ZDRADA MAŁŻEŃSKA

Lotnisko. Hala odlotów. Garstka pasażerów oczekujących na samolot do Londynu, już po odprawie celno-paszportowej, cierpliwie czeka na wezwanie do wyjścia na płytę lotniska. Cisza nagle zostaje przerwana komunikatem, że rejs z przyczyn pogodowych będzie opóźniony około godziny, za co przewoźnik przeprosza.

Następuje ogólne ożywienie, słychać pomruki niezadowolenia.

Przy jednym stoliku siedzą trzej mężczyźni w wieku lat czterdziestu – pięćdziesięciu: wysoki, szczupły i łysy Blondyn, niski, normalnej tuszy siwiejący Brunet i średni, Rudy z delikatnym brzuszkiem. Obok ich krzeseł stoją prawie takie same torby podręczne.

– Szlag by to trafił! Takie opóźnienie! Akurat musiało nas spotkać! – denerwował się Blondyn.

– Tyle czekania! Tyle zmarnowanego czasu! – wtórował mu Brunet. – I co teraz robić?

– Ja też nie znoszę bezczynnego czekania, które jednak może się zdarzyć – dodał Rudy. – Ale czekanie można skrócić.

– Czym? – zapytali razem Brunet i Blondyn.

– A choćby ciekawą męską rozmową.

– O czym? – spytał Brunet.

– Na jaki temat? – dodał Blondyn. – O polityce? To nudne!

– No, na przykład o zdradzie – zaproponował Rudy.

– O jakiej znowu zdradzie? – spytał Brunet.

– Są różne zdrady: państwa, firmy, ideologii, zasad, przyjaźni czy narzeczeństwa...

– Zdradą może być też niedotrzymanie umowy, przyrzeczenia, przysięgi... – dodał Blondyn.

– Pięknie to panowie ujęli – pochwalił Brunet – ale dla nas, mężczyzn, najważniejsza jest zdrada małżeńska.

– Słusznie – zgodził się Blondyn. – Dla porządku proponuję, by w dyskusji przestrzegać pewnych reguł.

– Zgłaszam następujące – powiedział Rudy. – Nie mamy imion, nazwisk, zawodów i tytułów, a że prawdopodobnie nigdy się już nie spotkamy, możemy być absolutnie szczerzy.

– Zgoda – powiedział Blondyn, a Brunet skinął głową.

– Panowie, wszyscy jesteście mniej więcej w jednym wieku i wszyscy jesteście żonaci ponad dwadzieścia lat. Czy tak?

Dwie głowy się pochylili.

– I każdy zdradził żonę przynajmniej raz?

Głowy znów się pochylili.

– Pięknie. Proszę więc powiedzieć, dlaczego mężowie zdradzają żony.

– Z ciekawości – powiedział Blondyn. – Mąż po prostu chce wiedzieć, jak to jest z inną kobietą.

– Z głupoty – dodał Brunet. – Mąż nie wie, że kobiety pod spódniczką mają to samo.

– Takich mężów można podejrzewać o to, że z różnych powodów przed ślubem nie mieli do czynienia z kobietami – podsumował Rudy. – A inne powody?

– Z przyzwyczajenia – dorzucił Brunet. – Chłopak przed ślubem skakał z kwiatka na kwiatek i nie rozumie, po co się ożenił.

– Z zemsty. Żona urządza mężowi awanturę, to on idzie szukać pociechy u innej – wyjaśnił Blondyn. – I najczęściej jej nie znajduje.

– Z rozczarowania. Chłopak kocha się w pięknej, smukłej, delikatnej dziewczynie, a ta po pierwszym dziecku zmienia się w chodzącą beczkę – wyznał Brunet.

– Jest drugi rodzaj rozczarowania – dodał Rudy. – Chłopak kocha dziewczynę, która stara się myśleć, ma zainteresowania, horyzonty myślowe i tak dalej, a po ślubie okazuje się, że to zwykła kura domowa, której znudziło się udawanie.

– Jest i trzeci rodzaj – wtrącił się Brunet. – Chłopak kocha dziewczynę niesytą pieśczością i seksu, a po ślubie okazuje się, że ją te sprawy w ogóle nie obchodzą, a zajmuje się wyłącznie budową swego prywatnego *imperium*, w którym mąż nie jest kochankiem, ale wykonawcą jej rozkazów.

– Często też bywa, że żona, po urodzeniu pierwszego dziecka, całą uwagę poświęca niemowlęciu, a męża odsuwa na bardzo daleki plan – wyjaśnił Blondyn.

– Bywa też, że żona seks, owszem, uznaje, ale robi to bardzo rzadko, co nie odpowiada temperamentowi męża, który ma większe potrzeby i nie może zaspokoić ich w małżeństwie – dodał Brunet.

– Jak to ujął mój znajomy fraszkopis: *Najpierw mąż żonie w łóżku przeszkadza, potem na stronie z chętną panią zdradza* – zacytował Rudy.

– Bywają też żony wyznające zasadę, że seks służy tylko po to, by mieć dzieci. A często chcą mieć tylko jedno dziecko, by być Matką Polką i mieć bat na męża. Stąd tylu smutnych panów, których żony mają tylko jedno dziecko – wyjaśnił Brunet.

– Zdarza się też, że żona nie może uprawiać seksu z powodu choroby lub inwalidztwa, ale mąż, który zdradza żonę z powodu jej nieszczęścia, nie można uważać za człowieka – powiedział Blondyn.

– No to mamy sporo tych powodów. Ale nie muszą one, choć mogą, powodować zdrady przez mężów. Bo oprócz zdrady są różne sposoby odreagowywania: picie, palenie czy narkotyzowanie się, co jest chyba gorsze od zdrady. Są też sposoby nieszkodliwe, które mężom przynoszą przyjemność, a czasem i sławę. Mam na myśli różne pożyteczne pasje i piękne zamiłowania, które zastępują zdradę małżeńską – wyjaśnił Rudy. – Ale musimy teraz powiedzieć, na czym zdrada polega.

– To chyba jasne – powiedział Brunet – na tak zwanym *skoku w bok*. I tu kryje się sprawdzian stosunku żony do męża. Jeśli mąż *skoczył* raz, bez żadnego zaangażowania uczuciowego, i sam się przyznał, a żona mu tego nie wybaczy, oznacza to, że męża nie kocha.

– Zgoda – potwierdzili Rudy i Blondyn. – To święta prawda.

– Niestety, na jednym *skoku* zazwyczaj się nie kończy i wchodzi w nałóg – dodał Brunet. – A to już jest sprawa bardzo poważna i prowadzi do rozbitcia małżeństwa, zakończonego rozwodem urzędowym czy faktycznym na całe życie.

– No dobrze, ale kiedy mąż zdradza żonę naprawdę? – pytał Rudy. Bo można przecież, z różnych wymienionych tu powodów, fizycznie żonę zdradzać, ale lgnąć do niej duchowo i pragnąć jej jako kobiety...

– No właśnie – wszedł mu w słowo Blondyn – prawdziwą zdradą, od której nie ma powrotu, jest odrzucenie żony jako kobiety, wykreślenie jej z życiorysu.

– Bardzo słusznie – dodał Brunet. – Mąż dopuszcza się zdrady, gdy żona fizycznie nie zdradza, ale traktuje ją obojętnie albo nawet wrogo i jest gorszy od męża, który zdradza żonę fizycznie, ale odnosi się do niej nienagannie i dba o nią jak mężowi przystało.

– I na tym, przyjaciele, możemy zakończyć nasze rozważania o zdradzie małżeńskiej – podsumował Rudy. – Dziękuję za głosy w dyskusji i ciekawie spędzony czas. Chcę tylko dodać jedną uwagę: to, co my powiedzieliśmy tu o kobietach, one mogą powiedzieć o nas...

1-7 listopada 2017 r.

Wiesław Sienkiewicz

Kazimierz Słomiński

FRASZKI O SUCHOWOLI

W SUCHOWOLI

Symbolem miasta łuk papieski,
a nad tym łukiem Pan Niebieski.

TOAST

Choć tu nie każdy na sucho woli,
pijmy z umiarem dziś w Suchowoli.

FRASZKI O AUGUSTOWIE

AUGUSTÓW Z KANAŁEM

Z tego na świecie bywa też znany,
że miał być dobrze skanalizowany.

JÓZCE DROZDOWSKIEJ

Tę myśl powtarzam w głowie bezwiednie:
jezior tu krocie, Jezioraki jedne.

AUGUSTOWSKA POLITYKA

Na trzech osiedlach zmieścili wszystko:
Wschód, Zachód i Uzdrowisko.

JUBILEUSZ AUGUSTOWA

Od pierwszej schadzki króla z Barbarą
liczy swą młodość, a nawet starość.

NAJMILSZE MIASTO W POLSCE

[tytuł z roku 2014]

Wdzięcznie rozkłada nad rzeką Nettą
swój ciężar brutto, nie tylko netto.

Z PIOSENKI

Augustowskie noce tak wciągają ludzi,
że im potem z wspomnień trudno się obudzić.

NA JEŻA

NA JEŻA

Głaskać jeża nie zamierzam,
ani czesać się na jeża,
dzisiaj mogę już jedynie
wodzić dłonią po łysinie.

LUDZKA GŁUPOTA

* * *

Ludzka głupota – zmora prawdziwa,
bo ona często niehumanitarna bywa.

* * *

Ludzka głupota zawsze jest górą,
miarą postępu jest wyścig szczurów.

* * *

Ludzka głupota? Jest jej tak wiele,
gdy nędzna chytryść tłamsi intelekt.

* * *

Ludzka głupota źródłem goryczy,
ona wie lepiej, co w życiu liczyć.

* * *

Ludzka głupota potrafi dowieść,
że głupio mądry przy niej jest człowiek.

* * *

Ludzka głupota – obszerny temat.
Cóż znaczy rozum, gdy mądrych nie ma?

* * *

Ludzka głupota ogarnia wszystko.
I jak tu przy niej być humanistą?

* * *

Ludzka głupota nieźle się ceni
i się nie mieści nawet w kieszeni.

* * *

Ludzka głupota? Dziś, jak wiadomo,
małpim rozumem rządzi się homo.

* * *

Ludzka głupota wszystko zwycięży,
z nią się wyprawić chcą aż na księżyc.

* * *

Ludzka głupota wszechświat zachwyci –
gdy się z wrażenia skrzywią kosmici.

* * *

Ludzka głupota? Aż strach pomyśleć,
co się wylęgnać może w umyśle.

* * *

Ludzka głupota wiedzie do napięć,
a potem ledwo ten homo sapie.

* * *
Ludzka głupota? Cwaniaków krocie
ciągle żerują na tej głupocie.

* * *
Ludzka głupota trzyma się dzielnie,
kształcą ją nawet wyższe uczelnie.

* * *
Ludzka głupota? Rządzi i dzieli.
Bo wciąż za dużo pazernych elit.

* * *
Ludzka głupota niejedno zbroi,
by kiepską rozkosz dać mógl egoizm.

* * *
Ludzka głupota? Ciągle ma przyszłość
zamiast myślenia zwykła bezmyślność.

* * *
Ludzka głupota ciągle jest z nami –
błogosławiona między mędrkami.

* * *
Ludzka głupota – straszna wstręciucha,
zwłaszcza gdy zaduch zabija ducha.

* * *
Ludzka głupota głów się nie boi,
bo ona zawsze wyjdzie na swoje.

PROCES DZIEJOWY

* * *
Proces dziejowy? Jako wieść niesie
ciągle wygrywa czart w tym procesie.

* * *
Proces dziejowy? Proszę ludzkości,
dużo w procesie tym krwi i kości.

* * *
Proces dziejowy z tego jest znany,
że ciągle rodzi poszkodowanych.

* * *
Proces dziejowy? Niech Bóg uchowa
na ludzkiej krzywdzie się procesować.

* * *
Proces dziejowy figle nam płata
i ciągle wieszczy ktoś koniec świata.

* * *
Proces dziejowy? Krzywda wciąż boli,
a młyny boże miękły powoli.

* * *
Proces dziejowy? Stąd do wieczności –
najwyższy wymiar sprawiedliwości.

* * *
Proces dziejowy? Fantasmagoria.
Gnie nas i łamie wciąż ta historia.

* * *
Proces dziejowy w wyrokach błędzi,
bo się zwycięzców zwykle nie sądzi.

* * *
Proces dziejowy? W każdej potrzebie
sędzią najwyższym jest Bóg na niebie.

* * *
Proces dziejowy? Szwindle niemałe
wiążą się w dziejach z tym trybunałem.

* * *
Proces dziejowy trochę kuleje,
bo w nowych szatkach wciąż stare dzieje.

* * *
Proces dziejowy? Wielu złodziejów
bywa w tych dziejach wśród panów dziejów.

* * *
Proces dziejowy smutny jest raczej –
zawsze się znajdują jacyś pieniądze.

* * *
Proces dziejowy? Jest nieciekawie,
kiedy się prawa łamie bezprawiem.

● *Fraszki z Suchowoli – Strofy znad Olszanki.* Suchowola 2017. ● *Fraszki augustowskie – Z przymrużeniem oka. Wybór tekstów satyrycznych.* Augustów 2017. ● *Na jeża – Po drodze mi z jeżem.* Augustów 2017. ● *Ludzka głupota; Proces dziejowy* – wyróżnienie w XX Ogólnopolskim Turnieju Satyry „O Złotą Szpilę” im. Ignacego Krasickiego (w turnieju literackim), Przemyśl 7.11.2017.

**FRASZKI
(2017)**

PARADOKS

O człowieku mowa?
Jest bezprzedmiotowa.

MOŻLIWOŚCI

Najlepiej wiedzą to górale,
że gór przenosić nie musimy wcale.

O WYBORACH

Z urną wyborczą wesoło nie jest,
gdy w proch obraca ludzkie nadzieje.

ISTOTA

Prawdziwa istota rzeczy
istocie ludzkiej nie przeczy.

CZAS

Czas ucieka do wieczności.
Na nic zda się tutaj pościg.

CIEMNOŚCI

Gdy ciemności kryją ziemię,
ciemnym typom też przyjemniej.

GŁUPOTA

Choć głupota nie zna granic,
łba ci nie opuści za nic.

WYŻEJ

Ten, co stoi ździebko wyżej,
prędzej spadnie niżli zlizie.

PRAWA CZŁOWIEKA

O takich prawach to tylko powiem,
że im nie zawsze potrzebny człowiek.

PATRZĄC W GWIAZDY

Pod Wozem się odnajdowałem.
Pod Wielkim i pod Małym.

GŁOS POETY

Jakaś go siła tajemna zmusza
wołać na pustce, co w ludzkich duszach.

DOWÓD OSOBISTY

Dali mi dowód – czuję się różnie,
bo bez dowodu byłbym nieważny.

NA GŁOWIE

Tyle ma człowiek na swojej głowie,
że ją podpierać musi tułowiem.

NA TEMAT ZŁA

Zostawiłbym w spokoju zło świata,
tylko – cholera! – mnie przygniata.

Z PRAKTYK UMYŚLOWYCH

Znaczenie głębszych myśli
tępszy umysł ci uściśli.

W BŁĘDZIE

Nawet uczony może być w błędzie
ze swym poznawczym tępym narzędziem.

NIEWYMIERNOŚĆ

Gabaryty takie mamy,
że nie włożą w sztywne ramy.

LITERA

Litera prawa na dobrą sprawę
mniejsza być może i od nieprawej.

NEWS

– Co tam dziś, panie, słyhać w polityce?
– Diabli do piekieł niosą ich w lektyce.

STWORZENIE

A ta nauka ciągle nam wywleka
nieboskie stworzenie człowieka.

PEWNA PANI

Pewna pani pewna bywa,
kiedy sypnąć jej grosiwa.

O NAGOŚCI

Naga prawda o nagości
poniektórych nawet złości.

GRUSZKI NA WIERZBIE

Ach te gruszki, dziś i one
genetycznie spartaczone.

WYLICZANKA

Akcja. Reakcja. Dwa kije.
A serduszko sobie bije...

WYRACHOWANA

Udaje,
że daje.

MĄDRA ŻONA

Jak komórki powyęzła,
to zrozumie nawet męża.

ZŁUDZENIA

W młodości miałem trochę złudzeń,
do dziś je w życiu swoim studzę.

KRYTERIA

Kryteria swoje miałem –
miłość ciałem oceniałem.

WESTCHNIENIE LITERATA

Kiedy zanika już romantyka,
do realizmu człowiek przywyka.

ANALIZA

Kiedy mnie żona analizuje,
to aż to w wąpłach głęboko czuję.

EROTOMAN

Raz na babie, raz pod babą,
bo do bab tych czuję słabość.

TEATRZYK

Sceny, akty i kurtyna –
to teatrzyk Kupidyna.

KOMPLEMENT

Choć komplement to podpucha,
to kobieta ciałem słucha.

PRZED ROZWODEM

Ach, te życiowe sprawy i sprawki,
gdy się nadaje mąż do odstawki!

Z UROKÓW MODY

Kiedy nagość nie dopięta,
wzrok po wdziękach się pałęta.

DZIADEK

Myśli, że jeszcze i dziś ma dość sił,
żeby brać w ręce różne zgrabności.

CZYŚCIEC

Różnie małżeństwo wpływa na ludzi –
jeden się czyści, drugi się brudzi.

TAKIE ŻYCIE

Czasem się tuli i pies do kota,
bo najważniejsza uczuć ciepłota.

ODGŁOSY

Tak do serduszka tuli się serduszko,
że od tulenia jęczy nawet łóżko.

TAKI ŚWIAT

Wszystko na sprzedaż,
tylko nie bieda.

WYBREDNY

Za żadne pieniądze
z byle kim nie zbłądzę.

POZA

Zamiast być sobą woli być poza,
zdradza dobitnie to jego poza.

ASPIRACJE TĘCZY

Za to ją podziwiać trzeba,
że chce bramą być do nieba.

W HUMORZE

Gdy ma Muza jest w humorze,
to dowcipniej sobie tworzę.

MIŁOŚĆ BLIŹNIEGO

Ciągle się uczę kochać ludzi,
lecz ciągle ktoś mój zapał studzi.

OBAWA

Wychodzę z siebie, trochę się boję,
czy znowu aby wyjdę na swoje.

NIE TA GŁĘBIA

Głęboka kieszeń nie w moim guście,
bo do piekielnych sięga czeluści.

PERPETUUM

Toczy się fortuna durna,
a pazernych za nią hurma.

ARS LONGA

Chociaż „ars” jest taka „longa”,
związłości to nie urąga.

CHAŁTURA I SZTUKA

Od nadmiaru chałtur
i sztuka dozna gwałtu.

NIE TYLKO W MEDIACH

Wielkość bałwana?
Pozorowana.

PORA

Ona goła i on goły.
A więc pora na żywioły.

DEKOLCIK

Chciałbym spojrzeć głębiej deko,
lecz ciut płytki jest ten dekolt.

PANNY GŁUPIE

Na tej uwadze jednej się skupię:
nie tylko w głowie lubią być głupie.

GRANICE WIEKU

Granice wieku stulatek pozna,
gdy niedołęstwo poskąpi doznań.

GRZESZKI

Dobre grzeszki aż się proszą:
jak już grzeszyć, to z rozkoszą!

NA PEGAZIE

Cztery mile za piec
wędruję na tej szkapie.

DO GROSZA

Jak dojść do grosza? Mało wciąż, mało.
I do złotówki też by się chciało.

O ROZUMIENIU KOBIET

Pierwsza zaporą przed zrozumieniem
to, oczywiście, babskie odzienie.

W KONIA

Wierszokleta pewien poniał,
jak Pegaza robić w konia,
ale Pegaz nie był głupi,
trzeptał go natchnieniem w kuper.

BEZ OWIJANIA

Tyleczek wolę gładki
bez owijania w szatki.

PODLOTEK

To nic, że jeszcze jest smarkata,
ma swoje wiosny już i lata.

CIĄGOTY

Myślą, mową i uczynkiem
uszcześliwiłbym dziewczynkę,
bo nie jestem takim draniem,
bym miał grzeszyć zaniedbaniem.

PARADOKS

Aj, nie umiała mieć przy sobie chłopa,
choć taka wierna była Penelopa.

BEZ KOSZULI

Bez koszuli się wydało,
że najbliższe ciału ciało.

DOBRE SŁOWO

Na początku kiedyś było,
teraz ciągnie się daleko z tyłu.

NAIWNY

Wciąż naiwny ze mnie człowiek,
bo rozumu szukam w głowie.

O PUSZYSTEJ

Więcej boskości
przy kości.

TAKA SZTUKA

Pośród obrazów na wernisażu
jest podobieństwo i do obrazu.

KOCHANIE

Różnie to bywa z ludzkim Kochaniem –
od depresji aż po szczytowanie.

KANTEM

Jak się zadasz z numerantem,
po numerku puści kantem.

MOMENT

Moment w związku to konieczność,
bo przeziara przezeń wieczność.

MAGNETYZM

Magnetyzm serca i przyrodzenia
zna odpychania i po zbliżeniach.

ICH STRATA

Oj, nie wiedzą nieużyte,
jaki z grzechu jest pożytek!

MONIZM

Całości świata się nie dziwię,
bo to synteza jest przedziwieństw.

ZACHOWAWCZOŚĆ

Na zachowawczość można się zżymać,
bo ona tworzy mimikroklimat.

„DYSONANSE” MARTY PAWLICKIEJ-WŁÓKI

Do tych wierszy się dojrzewa. Wyciszone – mówią wprost, nie wprost. Trzeba się uważnie wczytać w ich delikatną maestrię. Tomik składa się z dwu części. Na razie skupię się na pierwszej. Rozpoczyna ją „Akt malarski”, po nim „Intrada” itd. Pomyślelibyśmy: wiersze o sztuce. Czytając głębiej – wiersze o życiu. Jeszcze głębiej – tam, gdzie na pozór mówią o życiu, jego różnych aspektach, siłą porządkującą, nadrzędną, staje się tekst poetycki. Są to więc wiersze o sztuce życia, ale też i jego bogactwie semantycznym. O zachwycie i cierpieniu, czasie przemijania – i lekki pogłos nieprzyległości do chwili obecnej, dzisiejszej rzeczywistości.

INTRADA

*Zamysł – uwięziony
krąży
galopem słów
w samotrzasku serca
łzą oniemiałą
na niezapisanej kartce*

*Uwolniony
westchnieniem ciszy
może wyśpiewać
poszept skrzydeł
wiersza*

(s. 9)

W wierszu „Obraz”, pięknym, mowa o „jesiennych ludziach”. To utwór bardzo mi bliski, jako że sama już jestem takim człowiekiem. Zanurza on nas w urodę „jesieni”. Ale, w domyśle, przefiltrowaną przez sztukę. W tym życiu – sztuce kłamstwo jest niedozwolone (wiersze „*** Nie kłam...”, „Bosman i albatros”).

Warto zwrócić uwagę na wiersz:

* * *

*Pólcienie wspomnień
nakładają się na pagórki
oddechu
za którymi chmura
trzyma dzień na uwięzi
a muzyka nie cumuje
na pięciolinii*

*Jeśli pod ciężką powieką
zatańczą pagórki
i odnajdzie się drogę
do siebie –
czy odroczone będzie
ostateczność*

(s. 18)

Muzyka krajobrazu jest w powyższym wierszu „drogą do siebie”. Poetka w kończącym utwór pytaniu chwyta się złudzenia o mocy sztuki – krajobrazu, siebie, życia. Pytaniu retorycznym. Trzeba koniecznie, za autorką, zacytować motto z wiersza „*** Kiedy los...” (s. 21):

*Czasem życie zasłania nam to,
co jest większe od życia.*
Tadeusz Różewicz

Dla mnie odpowiedź na to motto bynajmniej nie jest jednoznaczna.

Część drugą rozpoczyna wiersz „Chwila”. Wiersz niejednoznaczny – chwila jest kobietą, kobieta (podmiot) jest przemijającą chwilą. To dwie różne, a może jednak te same panie (kłania się tu nam koncepcja świata): *Jest kobietą która wabi / tajemniczym rzes kolorem / łapie spod zmrużonych powiek / nie pajęczą twoich spojrzeń / by z pośpiechem / wręcz gwałtownie / ukazując skrawek nocy / zakotwiczyć głodne serce / w zakamarkach swoich oczu...* (s. 26). Zaś wiersz „Nie weźmiesz z sobą”, określony jako *Kontrapunkt do piosenki Rafała Orlewskiego* (nawiasem mówiąc, redaktora tomiku), urzekł mnie zwrotką:

*A gdy zabierzesz słońca pomarańczę,
idź tam, gdzie nigdy nic nie ściera barw –
niech w domu twoim znowu słowa tańczą,
niech nikt dla pieśni nie wystawia wart.*
(s. 28)

Znalazły się w tej części dwa wiersze dedykowane kapłanom, mówiące o istocie kapłaństwa („Srebrny szczyt”, „Siewca”), wiersz „Zadra” – o dzisiejszym Lwowie, piękne „Haiku z różą”, proza poetycka „Kompozycja wiosenna”, wiersze dedykowane Grażynie i Rafałowi Orlewskim.

Tytuł tomu „Dysonanse” mówi o dzisiejszym kryzysie wartości, o dysonansie sztuka – życie, o wewnętrznej, nie do końca spełnionej harmonii. A tak naprawdę mówi nam o wszystkich dysonansach, w które uwikłany jest podmiot liryczny. I może nawet my, czytelnicy. Odczytajmy je więc dla siebie.

I r e n a S ł o m i ń s k a

Maria Pawlicka-Włoka. *Dysonanse*. Oprac. redakcyjne: Rafał Orlewski. Nauczycielskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe NASTOK, Piotrków Trybunalski 2017.

I r e n a S ł o m i ń s k a

„TYLKO ZDUMIENIE”

Mam w ręku, duszy, sercu, myśli tomik Danieli Długosz-Pency „Tylko zdumienie”. Jakże piękny tytuł na podsumowanie życia i klamra twórczości. Ascetyczna prawie, skondensowana, skupiona na słowie poezja oddaje bogactwo, zaskoczenie, właśnie zdumienie rozpiętością uczuć. Jest tu i próba pochwycenia ulotności tego, co ludzkie – dramatyzm a jednocześnie głębia wiary, empatia i nauka nieustanna miłości, która decyduje o jej prawdzie, „dusza” krajobrazu. Jest tu wszystko.

Tomik zaczyna rozdział „Szybciej niż chcemy”. Otwiera go wiersz „To nie ja” – „znak” przemijania „ja” lirycznego. Ale już kolejny utwór stanowi zwrot – otwarcie się na sens: *WIATR I COŚ JESZCZE // Nie widzę ciebie / a jesteś // Nie widzę miłości / a ona we mnie / światłem //*

Szczęścia też nie widać / ale się zdarza / i woła // Tak się ucieka / od nicości (s. 10). Czy podsumowanie wiersza mówi tylko o zwykłej ludzkiej ucieczce, czy o przeznaczeniu? Autorka jest zbyt mądra, by „domykać” sensy. Te wiersze w sposób prawdziwy mówią o przemijaniu – prawdziwy i wyrafinowany. Wiersz „Codziennosc” kończą słowa: *Wczoraj się staje / szybciej / niż chcemy* (s. 14). W wierszu „Pamięć” pozornie prosty „obrazek” wspomnieniowy mówi dla mnie o śmierci. Bardzo bliski jest mi wiersz: *PŁONAĆ // Moje dłonie płoną / Przygarniam nimi / niebo i wiatr / i ludzi / których nigdy przedtem / tak nie kochałam // Głodna / żywię się zmysłami / i każdą chwilą // Każdy uśmiech ludzki / coraz droższy // Czuję Twe przyzwolenie / Panie / na obfitość trwania* (s. 19).

Część druga tomiku – „Utrata” – mówi o tragicznym odejściu bliskiej osoby. To bardzo piękne wiersze, które gotowam umieścić w kontekście „Trenów” J. Kochanowskiego. Nie cytuję, bo musiałabym zacytować wszystkie.

Kolejna część – to „Dziedzictwo”. Rozpoczynają ją dwa tryptyki. W pierwszym poetka zadaje pytanie: *Jezu (...) Jak kochać Ciebie / nie kochając* (s. 31). Tryptyk drugi: „Śmierć”, „Bóg”, „Życie”. Wiersz „Bóg” wydaje się niepokojący, także dla autorki. Kończą go słowa: *Twoje słowo buduje / świątynię sumienia // Z niej wychodzę / prosto na pustynię / niepokoję / A tam / przecież / mamy się zjednoczyć* (s. 32). Pełne odczucie religii niesie dla mnie wiersz: **** // Duch Święty / w Gołębicy // Tak łatwo / Go rozpoznać / tak trudno – pojąć // Niby ulotność skrzydłata / niby biel delikatna / a przecie / moc niezwalczona / rozumienie pełni / odwaga nieskończona / wspomnienie wąpiących // Światło / w każdej otchłani* (s. 35).

Następna część – to „Zachłanność Adama”. Rozpoczynający ją wiersz „Ulotności” kończy się słowami: *Tylko zdumienie / uświęca wizję / zatrzymania czasu* (s. 43).

Z kolei rozdział „Pamięć i empatia” przypomina nam Auschwitz-Birkenau, obóz jeńców w Łambinowicach czy macewy na prudnickim cmentarzu. Ogarnia empatią chorych, bezrobotnych, „błogosławione żony i matki” – ofiary przemocy.

„Nasze małe świętowanie” – to kolejna część tomiku. Tu urzekający, głęboki wiersz, żart – nie żart: *ŚWIĄTECZNY KARPIK // Serce – malutkie / źrenice – złote / ogon – wachlarzem // Pręży się struna / grzbietu / by wpłynąć / do przystani stołu // Niby karp zwykły / bez duszy / a zostawił / klejnot łuski / na szczęście // Ot / żal* (s. 67).

Z kolei – zapiski „Z niewielkich podróży”. W górach, krajobrazach znad morza, w potędze, ale i w nietrwałym kruchym pięknie świata „ja” liryczne jednoczy się z Bogiem.

Tomik kończą „Pamiętki”. Poetka pyta o sens sztuki wobec przemijania. Sięga po historię Opola („O mia patria”), przypomina zmarłych poetów: Zygmunta Dmochowskiego, Wiesława Malickiego, Karolinę Suchanowską („A co zostaje?”). Zbiorek zamyka „Filiżanka”: *Taka sobie / z obwódka złotą / trzymała ciepło / i zapach / i pamięć przyjaciół // Przy niej / radości i smutki / pomysły / wszystko się udawało // Potrącona pękła / przecieka / niepotrzebna jak ja – / chociaż żyję // Jakże więc mogę / ją wyrzucić* (s. 91). To najlapidarniej oddany sens naszego życia.

Irena Słomińska

Daniela Długosz-Penca. *Tylko zdumienie*. Wydawnictwo Cywilizacja Miłości, Opole 2017.

MAGICZNY ŚWIAT WIERSZY ROMANY WIĘCZASZEK

Romana Więczaszek – poetka, animatorka kultury, publicystka. Urodziła się w Głuszycy koło Wałbrzycha. Jest absolwentką filologii polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego. Mieszka w Brzegu na Opolszczyźnie. Prowadzi Klub Literacki „Brzeg” przy Związku Nauczycielstwa Polskiego oraz stronę internetową: www.klubliterackibrzeg.pl Debiutowała w 2005 r., wydała tomiki poetyckie: „Krań” (2007), „Spaceruję wierszem” (2009), „że jesteś...” (2010) oraz „Słowa jak liście” (2013).

„Krople ze źródła” – to jej kolejny tomik poezji. Tomik szczególny, bo podmiot liryczny tych wierszy wyraźnie kieruje się ku źródłom – ku dzieciństwu, rodzinie, miejscom najbliższym, ku źródłom miłości i duchowości. Już pierwszy wiersz „O Czarodziejce Mamie” wprowadza nas w specyficzny i niepowtarzalny świat magii i baśniowości. Poetyckie „JA” jawi się przed nami poprzez pryzmat „cudu stworzenia” (zapowiedzi narodzin i samych narodzin), dzieciństwa, wieku dorosłego i terażniejszości (*Nasz bal trwa / choć z sukni cekiny odpadły*). Wraz z poetką przenosimy się w czasoprzestrzeń dzieciństwa, do Głuszycy, w oniryczno-baśniowy świat otoczonej górami kotliny z przepływającą przez miasto rzeką Bystrycą, z rodzinnym domem przy ulicy Grunwaldzkiej. W tym świecie przeszłość trudno oddzielić od terażniejszości. Postacie matki, ojca i wielu bliskich osób przewijają się przez cały tomik (przy wielu wierszach odnajdujemy dedykacje). Postać matki odgrywa tu rolę szczególną. Można powiedzieć, że to właśnie jej przede wszystkim poświęcony jest zbiorek, chociaż nie jest to bezpośrednio wyartykułowane. Ale postać matki, poczynając już od początkowego wiersza (*Na pierwszym zdjęciu / JA / w matczyńskich ramionach*), to coś więcej. To punkt wyjścia dla kreowania lirycznego „ja” – pod postacią dziecka, matki i babki równocześnie (w zbiorze są i wiersze dedykowane wnukom). Z tej perspektywy podmiotu lirycznego poetka może spojrzeć na swój świat obecny i przeszły, ten rzeczywisty i ten kreowany przez poezję, zastanowić się nad istotą tego, co w życiu ważne. Wraca ku źródłom, ku początkom, żeby czerpać z nich duchową moc, potwierdzić swą tożsamość. Ostatni wiersz „Z rodu Niepiekło” sięga nawet w głąb genealogii autorki. To w sumie tomik o życiu i przemijaniu, o doświadczeniach, o tajemnicy i kruchości życia.

Wydaje się, że poetka zaklina rzeczywistość, żeby uchwycić jej magiczne piękno. Ma temu służyć poezja tak właśnie rozumiana: *Zamieniam świat na wiersze* – pisze („Życzenie”). Ale to tylko pierwsze wrażenie, bowiem autorka bywa lirycznie skupiona, kontempluje detal, wewnętrzne „życie” krajobrazu, które współtworzy uczucia podmiotu przeżywającego. Wiersz „Poetycka radość” mówi nam o wadze Słów. Tak, właśnie pisanych wielką literą. Autorka mówi nam o prawdzie wiersza, która tworzy się lub znika w żywym kontakcie z odbiorcą. W wierszu „Czuwanie” – prawdziwa choinka, a właściwie jej wspomnienie, jest przyozdobiona następująco: *Na niej łańcuszki Słów / srebrnych i złotych / wśród których anioły*. Słowa mają wielką sakralizującą moc. W wierszu „Święte miejsca” poetka pisze: *trudno jest zamienić / świat w wiersz* – kiedy się pielgrzymuje przez życie.

O jeszcze jednej rzeczy wypada tu napisać. O sensualizmie tych wierszy. Autorka odbiera świat wszystkimi zmysłami – barwę, smak, zapach, dotyk, muzykę, ruch. Krajobrazy – rzeczywisty i wewnętrzny nakładają się na siebie, a bohaterowie wierszy kreują rzeczywistość. Magia metafory, magia obrazu, szczególna wrażeniowość uczuć tworzą ten zaczarowany świat. Jak na przykład w wierszu „Nienasycenie”: *Nasycałam się wiatrem / co pozbiierał zapachy łąkowe / nad Bystrycą // Oczami zbierałam / krajobrazy dzieciństwa / Tu stał uśmiechnięty krasnal / w czerwonym kubraczku / tu stał... // Nasycałam piersi / młodością / nad stawem trzecim / intymnie // Krople ze źródła / włączyłam w jadłospis / i w krem / do stosowania na noc / koniecznie // A serce? // Serca nie umiem nasycać*.

Irena i Kazimierz Słomińscy

Posłowie w: Romana Więczaszek. *Krople ze źródła*. Redakcja literacka i posłowie: Irena i Kazimierz Słomińscy. Kraków 2017.

Irena i Kazimierz Słomińscy

**PRZEŻYTE I ZASŁYSZANE
(WSTĘP)**

„Przeżyte i zasłyszane”. Ta książka wprowadza nas w klimat przeżyć i zwierzeń. Mówi o tym, jak się kiedyś żyło – zarówno przed drugą wojną światową, jak i po niej. Wyrasta poniekąd i z ludowych opowieści. W tych opowiadaniach i obrazkach mamy do czynienia najczęściej z narracją w pierwszej osobie, żywą, barwną, urozmaiconą dialogami, które ilustrują relacje międzyludzkie. Z natury są to teksty realistyczne, choć niekiedy („Kamień”) pojawiają się i elementy baśni.

W całość wprowadza nas historia powstania osady pięciu domków, która pozwala nam przypuszczać, że pośród tych narracji różnych osób znalazło się też opisane (w trzeciej osobie) wydarzenie zapamiętane w rodzinie autorki. Ale tylko przypuszczać. Nie zostało to do końca wyartykułowane.

Książka ta pokazuje, jak w losach poszczególnych ludzi, zwykłych, wydaje się, niewiele znaczących, załamuje się promień wielkiej historii. Dużo tu „obrazków” codziennego życia – chłopów w czasach „służby u pana”, wiejskich realiów Polski przedwojennej, potem historii z okresu okupacji niemieckiej, zsyłki na Wschód, czasy PRL-u – jak to bywało, kiedy chłopi emerytur nie mieli... Ale to wszystko w tle, najważniejszy jest tu jednostkowy los – tragedie i zwycięstwa, a także smutki i „uśmiechy” codzienności. Splata się tu „wielki” i „mały” – pozornie nieznaczący, wymiar losu. Tka się na naszych oczach barwny kilim codzienności człowieka XX w.

Prawdy życia – ta książka ma je pokazać przez pryzmat zapamiętanych przeżyć. Czy wychodzić za mąż z miłości czy też rozsądku? – jeden z tekstów stawia to pytanie. Czy zawierzyć (nawet najbliższej) rodzinie swój los? Kto jest prawdziwą matką, ojcem – czy ci, co dali życie, czy ci, co wychowali? Los ludzi starych – ich przeżycia, bardzo porusza autorkę. Tę książkę trzeba przeczytać, żeby w pełni odczuć człowieczeństwo – swoje i tych, którzy już odeszli czy odchodzą.

Książka – choć nie tak już obszerna – jest ciekawa, napisana żywym językiem, opowiada o ludzkich losach i społecznych przemianach w tak brzemiennej w wydarzenia i ich konsekwencje minionym stuleciu. I na tym polega jej piękno.

Irena i Kazimierz Słomińscy

Wstęp w: Anastazja Michalina Banasiak. *Przeżyte i zasłyszane*. Redakcja: Irena i Kazimierz Słomińscy. Białystok 2017.

Daniela Długosz-Penca

**GRZESZNE SŁÓWEK BYTOWANIE
CZYLI „Z FRASZKĄ NA CO DZIEN” KAZIMIERZA SŁOMIŃSKIEGO**

Fraszka, aforyzm, satyra, moralitet – to specyficzny gatunek literacki. Twórcą fraszek i artystą w tej dziedzinie był właśnie Jan Kochanowski, a potem w każdym okresie literackim panowała moda na drażnienie, ośmieszanie i zabawę słowem, poprzez własne doświadczenie. Powstawały przeto utwory urzekające najprawdziwszą prawdą, zakamuflowaną humorem i subtelną ironią, a nawet dydaktyzmem. Zdarza się wszak spojrzeć i na siebie przez pryzmat wad, które autor fraszek odkrył i osądził.

Ignacy Krasicki podał kiedyś definicję satyry, która dotąd jest aktualna, bo: *Satyra prawdę mówi, względów się wyrzeka, wielbi urząd, czci króla, lecz sądzi człowieka*. Pomijając całe wieki popularności fraszek, aforyzmów i satyry, w której gustują autorzy estradowi, chciałabym poświęcić nieco uwagi twórczości Kazimierza Słomińskiego. Z jego fraszkami spotykam się często na łamach „Najprościej” – wydawanego przez Nauczycielski Klub Literacki w Białymstoku, a jego redaktorem jest od wielu, wielu lat właśnie Kazimierz Słomiński. Dobrze to czasopismo, bo informuje o wielu wydarzeniach, zaistniałych w NKL-ach w całej Polsce, promuje wiersze debiutantów i stałych autorów tekstów literackich, dorobek wielu nauczycieli.

Zastanawia mnie jednak owo zjawisko, jakim jest potentat fraszki i aforyzmu – czyli Kazimierz Słomiński. Czytałam jego fraszki o imionach, prawie według alfabetu, o miastach, także wiersze satyryczne na różne tematy. Fraszki o obyczajności społecznej oraz różnych indywidualnościach – to już reguła. Zresztą K. Słomiński jest wytrawnym specem – aż nie do wiary, jaką znajomość życia posiadał ten człowiek, toż to kopalnia wiedzy o kontaktach damsko-męskich i obyczajowości. Nawet jeśli słowa tych krótkich form poetyckich są zbyt szczerze i niewybredne, to przecież tak lekkie, że zaledwie musną temat, a potem przenikają i inne strony książki – żeby przy lekturze można było parsknąć śmiechem. Bo któż to jest K. Słomiński i skąd się biorą w myślach dojrzałego człowieka takie przenikliwe, realne treści? Może właśnie z owej mądrości, doświadczenia życiowego, a ja myślę, że to talent, umiejętność patrzenia wzrokiem, sercem i umysłem.

Tytuł „Z fraszką na co dzień” wydaje się taki grzeczny, uładny, ale gdzież tam... Nawet próba zamknięcia tych utworów w ramy trzech części – niby tematycznych, nie ujmuje im nic z tego, co ocenia współczesne życie. Są tu bowiem fraszki o kontaktach międzyludzkich w życiu, pracy, na ulicy i w alkwie. W części „Trwaj miłosna chwilo” aż iskrzy od trafności określeń, dotyczących pewnych uchybień w zakresie sprawności – także seksualnych (fraszki „Bohater”, „Kociak i pies”, „O cnocie”, „Wdzięczność życia” i inne). To się chętnie czyta – analizując własne możliwości. „Po wygnaniu z raju” – to druga część tego fraszkowania. Same mądrości życiowe, jak np. „Zakała świata”, „Klasa uprzywilejowana”, „Nowe wydanie”, „Bajki dla dorosłych”. Część trzecia – to „Artysta – wariat boży”. Tu komentarzy nie trzeba, gdyż istotnie – to taka profesja, którą potwierdza wiele słów zawartych we fraszkach, takich jak: „O satyrze”, „Grafoman”, „Obraza” i inne.

Ten tomik dobrze się czyta, bo rozśmiesza, zmusza do refleksji oraz samooceny. Trudno pojąć zwykłemu śmiertelnikowi, gdzie w tak dostojnym człowieku, jak Kazimierz Słomiński, kryje się jego alter ego, takie rozbrykane, ale też mocno dydaktyczne. Dobrze, że w sposób lekki, przy pomocy trafnych fraz i języka poprawnego, chociaż... Dobrze, że mamy taki głos sumienia, który może zachwycić i bawić nieustannie.

Nie jest łatwo pisać dobre fraszki – ze względu na syntetyczną myśl zakończoną puentą, morałem, dowcipem. Jeszcze trudniej pisać o fraszkach, bowiem każdy fraszkopis ma swój styl, poczucie humoru, dydaktyzm, aluzyjność, a nawet język. Wszak każdy usiłuje być oryginalnym. Niemniej jednak ja ośmieliłam się wejść w świat fraszek Kazimierza Słomińskiego, zwłaszcza że sama czasem fraszki pisuję, aby ćwiczyć zwartość stylu.

Przyznaję, że dla mnie fraszkopisarze, aforyści i satyrycy to wyjątkowo zdolni ludzie i inteligentni obserwatorzy, reagujący z miejsca na różne anomalie – są wręcz genialni, jeśli trafiają w sedno sprawy. Czy takim jest nasz bohater, autor fraszek na co dzień, niech ocenią to czytelnicy.

Daniela Długosz-Penca

Kazimierz Słomiński. *Z fraszką na co dzień*. Wydawca: druk-24h.com.pl, Białystok 2017.

LEONARDY NIEBO. „PRAWDZIWE. Z PANEM BOGIEM”

Pragnę podziękować Leonardzie Szubździe za najnowszą książkę „Dziewczyny”, którą od niej otrzymałam z piękną dedykacją: *Reni, wspaniałej dziewczynie, z najlepszymi życzeniami – autorka*. Podziękować za dar, ale przede wszystkim za to, że w dobie szalejącego, agresywnego feminizmu i „majstrowania w płci” przywraca kobietom właściwe im miejsce zgodnie z naturą, a tym samym z zamysłem Boga.

Stworzył więc Bóg człowieka (...): stworzył mężczyznę i niewiastę (Ks. Rodz. 1, 27); *...Pan Bóg z żebra, które wyjął z mężczyzny, zbudował niewiastę* (Ks. Rodz. 2, 22)

Książka składa się z cyklu czternastu pięknych, niezwykle poruszających wierszy i z dziesięciu krótkich próz, przedstawiających sylwetki autentycznych kobiet i ich więcej lub mniej dramatyczne losy. Zadedykowana jest *Dziewczynom, które spotkałam na moich drogach*. Wiersze zawierają kwintesencję roli i zadania kobiety w świecie i przedstawiają jej losy od urodzenia po kres oraz ciągle odradzanie się życia. Niełatwe to życie, *dziewczynki rodzą się lekko ociągając / jakby wiedziały co je czeka i zaraz po urodzeniu dostają przytulanki (...)* ćwiczą *matkowanie gotowanie rozmnażanie czułości / z niczego budują dom*, bo taka jest, a przynajmniej powinna być rola kobiety, matki, żony.

(Mała dygresja: obserwacja dzisiejszych czasów musi budzić niepokój i troskę o los przyszłych pokoleń – narastająca agresja kobiet, zanik naturalnego instynktu macierzyńskiego u wielu z nich, co przestaje dziwić, gdy popatrzymy chociażby na zawartość sklepów z zabawkami – zamiast lalek-bobasków, których zadaniem było przyzwyczajanie małych dziewczynek do roli matki, wyfiokowane, wystrojone anorektyczki – lalki Barbie, zachęcające raczej do roli panienek do towarzystwa niż nobliwych pań domu).

Życie nie oszczędza dorastającym *w spojrzeniach chłopców* dziewczynom rozczarowań, *zranione długo nie wierzą / że to nie jest druga połowa jabłka*, ale wciąż gotowe są kochać, bo wtedy *bliskie są nieśmiertelności*, wciąż oddane rodzinie i domowemu ognisku, bo taka jest ich przyrodzona natura – tkliwość, ofiarność, wspieranie, ocalanie wbrew przemijaniu. Czyż można piękniej określić powołanie kobiet, niż czyni to Leonarda: *dziewczyny jak święte rozmnażają życie / błogosławione macierzyństwem / oplatają dłońmi gniazda / i dom rozkwita zamieniony w świątynię?* I chociaż wszystko starzeje się, przemija, odchodzi – ogrody, sady, Matki – *dzieci rozbiegają się*, same dziewczyny *przestają być tamte*, zmieniają się, *naznaczone czasem*, one *zapomną o nielaskach losu / nauczą się cenić / ulotną codzienność*, dla nich *najważniejsze stanie się tu i teraz (...)* *najcenniejsze (...)* *ocalanie domu / by nie zawalił się świat*. *Wszak niewiele jest rzeczy wiecznych / reszta przemija i powraca (...)* *na świat przyjdą nowe Izoldy i Julie*. Taki jest los człowieczy, *dziewczyny to wiedzą i akceptują*, posłuszne Boskim wyrokom.

Prawdę poetycko-filozoficznych uogólnionych rozważań zawartych w wierszach potwierdzają w części drugiej tomiku krótkie opowiadania o konkretnych kobietach, które na swojej drodze spotkała Autorka. Koleje życia jej bohaterek były przeważnie trudne, pełne tragicznych wydarzeń, cierpień – wojna, choroby, kalectwo, śmierć bliskich, samotność, bieda, zaprzepaszczone marzenia... Mimo to nie użalały się na swój los, przyjmowały go z pokorą, nie narzekały, nie buntowały się, wykonywały jak najlepiej to, co do nich należało, pomagały także innym w miarę swoich możliwości, potrafiły cieszyć się z tego, co miały, a miały – *w porównaniu z innymi – niewiele*. Niektóre z nich w tak trudnej sytuacji życiowej szukały pocieszenia w sztuce – poezji, malarstwie, potrafiły rozwinąć w sobie talent, osiągnąć sukces, wzbogacić swoje życie, nadać mu sens. Radość dawało im również piękno przyrody z jej przemiennością pór roku, mieniących się kolorami.

Dostałam taki los – mówi (jedna z bohaterek – przyp. mój). – *Przyjęłam go. Wiem, że wszystko w naszym życiu jest po coś*. Tomik kończy się znamiennymi słowami: *Nad wszystkim niebo. Prawdziwe. Z Panem Bogiem*. Jakby Autorka chciała nie tylko kobietom przywrócić właściwe im miejsce, ale przywrócić cały porządek świata zgodnie z zamysłem Boga.

Pragnieniem ocalania, zachowania wspomnień, a tym samym tradycji, wartości wyniesionych z domu, zaraziła swoje córki, które zza oceanu powracają do rodzinnego Niemczyna *w ciszę, spokój i bezpieczeństwo*, fotografują starzejące się płoty, domy, twarze, *żeby ten świat ocalić*.

Regina Kantarska – Koper

Leonarda Szubzda. *Dziewczyny*. Wydawnictwo PRYMAT Mariusz Śliwowski, Białystok 2017.

Regina Kantarska – Koper

MĄDROŚĆ W PIGULCE

Wszyscy wiemy, że nie ma jednej recepty na wymarzone, satysfakcjonujące życie, na szczęście dla wszystkich i każdego z osobna. Jednak ludzkość nie ustaje w poszukiwaniach rad i wskazówek. Mędrcy wszelakiej maści łamią sobie głowy, filozofowie filozofują, naukowcy rozmaitego autoramentu badają, literaci uruchamiają wyobraźnię. Wszyscy oni zapisują tony papieru na rozprawy naukowe, przewodniki, powieści.

Ale nas, ludzi, charakteryzuje jeszcze jedna cecha – wygodnictwo. Najbardziej cieszylibyśmy się z króciutkiej gotowej recepty, z całej mądrości świata zawartej w jednej malutkiej pigułce. Rolę takiej pigułki w literaturze próbuje pełnić właśnie aforyzm, sentencja, złota myśl – kwintesencja wszystkich uczonych wywodów. Najlepiej – skondensowana w jednym celnym, błyskotliwym zdaniu.

Edwardowi Lipińskiemu wydaje się być bliskie takie podejście do twórczości literackiej, o czym może świadczyć choćby tytuł jednego z jego tomików wierszy – „Szukam słów, które określą drogę”. Sam w odautorskiej notce do niniejszej publikacji pisze: *Publikuję ten tomik aforyzmów z nadzieją, że każdy, do czyich rąk dotrze, znajdzie w nim coś dla siebie, co go zainteresuje, a być może wywoła zadumę i refleksję nad światem i relacjami między nami – ludźmi*.

Wszak od tychże relacji międzyludzkich w dużej mierze zależy nasze szczęście, udane życie. Zarówno w wymiarze jednostkowym, jak i szerszym – grupowym, społecznym, narodowym. Ważne są również nasze postawy, decyzje, zachowania.

To człowiek jest twórcą dobra i zła w świecie stworzonym przez Boga – stwierdza filozoficznie autor. Zwraca jednak uwagę, że ludzie są bardzo różni, podkreśla ich zalety, piętnuje wady: *Ludzie są jak skała – jedni kruszą się powoli, inni rozsypują pod byle ciosem; Mądry szuka płaszczyzny porozumienia, głupi – przyczyny do kłótni; Najczęściej strzepią sobie języki ci, którzy posługują się strzępkami myśli*. Podejmuje próby uwrażliwiania na drugiego człowieka – *Ci, którzy są zdolni do śmiechu ze wszystkiego, nie są zdolni do płaczu nad niczym*, ostrzega przed zbytnim poleganiem na innych, przed naiwnością – *Ci, którzy liczą na innych, nie są zbyt mocni z matematyki*. Odwołuje się do poczucia godności osoby ludzkiej – *Merdanie ogonem znamionuje psa, a nie człowieka*.

Odrębną uwagę poświęca problemom politycznym, apelując o szczególną czujność w tej dziedzinie życia: *Czas wyborów – wybierani kadzą, aby... odurzyć wybierających; Miód płynący z ust zadowolić może niejedno ucho, ale nie napelni żadnego żołądka; O politykach: działają w imię dobra wspólnego – aby sphywało w ich ręce; Na czerwonej płachtę można nabrać nie tylko byka*. Czasami z obserwacji rzeczywistości wynikają gorzkie konkluzje – *Każdy ma prawo do życia, ale zagwarantowane jest ono jedynie mordercom; Jedne kobiety rodzą dzieci, drugie wydają na świat*.

Aforyzmy Edwarda Lipińskiego o kobietach i relacjach damsko-męskich często zmieniają charakter z poważnych, refleksyjnych na żartobliwy, nieco frywolny: *Kobieta jak parasolka – bez*

trzonka traci na wartości; Poranna rozmowa z kobietą zaczyna się koncertem życzeń, wieczorna – gorzkimi żalami; Seksbomba – niewiasta, z którą wielu chciałoby się rozerwać; Mężczyzna nie przestaje być ssakiem... wciąż sięga po pierś.

Autor stosuje różne środki retoryczne: paradoks (*Aby coś obnażyć, trzeba wszystko zapiąć na ostatni guzik*), antytezę (*Mądry szuka płaszczyzny porozumienia, głupi – przyczyny do kłótni*), grę słów (*Dusigrosz – usiłuje z groszy wydusić tysiące; Najczęściej strzepią sobie języki ci, którzy posługują się strzępkami myśli*), ale także poetyckie porównania i epitety (*Klucz do zamkniętych w sobie znajduje się w skarbcu miłości; Życie i miłość to jak niebo i ptaki w słonecznym blasku*).

Warto pochylić się nad zbiorciem aforyzmów Edwarda Lipińskiego, poznać jego spojrzenie na świat, zastanowić się nad własnymi spostrzeżeniami i przemyśleniami.

Regina Kantarska – Koper

Posłowie w: Edward Lipiński. *W sieci czasu. Aforyzmy*. Hajnówka 2017.

Irena Grabowiecka

„MOJEJ ZIEMI...” – POSŁOWIE

*Podziw, entuzjazm są czymś o wiele wyższym
niż krytyka, sarkazm, postawa ironiczna...*

Paul Claudel

Słowa francuskiego pisarza i poety mają szczególne znaczenie. Odnoszą się przecież do wartości duchowych. W czasach dominacji wartości materialnych są pochwałą wysiłków twórców – ludzi wrażliwych na wartości artystyczne, na rozwijanie wyobraźni, na kształt słowa. Zwracają uwagę na umiar, wyważanie ocen postaw estetycznych i etycznych w odniesieniu do twórczości, do indywidualnego oglądu świata.

Uważny czytelnik może zapytać: – Co to ma wspólnego ze staraniami wóldarzy miasta i gminy, instytucji samorządowych? Co z potrzebą utrwalania twórczości mieszkańców, ludzi pasji literackich, poetyckich. Każdy przecież zadaje sobie pytanie: – Co zostanie po mnie, jaki ślad? A poezją tylko nieliczni. I to oni, wrośnięci w społeczność małej ojczyzny, widzą dokładniej piękno natury i ludzi, nadają indywidualny kształt, nazywają, tworzą świat własny. W tym świecie jest człowiek skromny, wrażliwy, nieraz zbuntowany, pełen wątpliwości; człowiek ocalający pamięć, piękno, ślad i miejsce, w którym żyje. Ułatwia nam zrozumienie, że wszyscy jesteśmy częścią natury zależną od potężniejszych żywiołów. Ten indywidualny twórca zostawia przesłanie: poznawaj, szanuj, kochaj mądrością i sercem, buduj zgodę i czyń dobro. Ocalisz nie tylko ślad na ziemi, ale i ślad duchowy, wewnętrzny naszych czasów.

Ktoś może pomyśleć: słowa, słowa, słowa... Tak, tylko słowa. A to, co między nimi, co niedopowiedziane, co tylko delikatnie sugerują? Tak – słowo ma moc sprawczą. Nazywa – więc stwarza. A wrażliwy, ciekawy czytelnik uzupełni ten poetycki świat własnymi przemyśleniami. Może doceni tych, o których myślał jak o odmieńcach, o tych innych, ale bliskich sobie. To oni – twórcy, poeci – znaleźli. Oddali go nam. Ciesz się więc z daru czytelnika – dojrzysz piękno i troski, znajdziesz swoje cele i własne drogi. Wczytasz się w słowa – *chciałbym (...) byś była / lekarstwem na moją przypadłość* (K. Karwacki); *Brak słońca latem, / Gdy nie ma Ciebie* (W. Z. Kruk); *Szukam, gdzie pożytek / z mojego istnienia* (J. Sokołow); *niech te moje wiersze / popłyną w zapomnienie / W ocean nicości / Grając polkę na grzebieniu / Na złość ludzkiej złości* (E. Szydłowski) – podkreśla i puszcza do nas oko, z uśmiechem ironisty.

A jeśli dopadną nas ciężkie chwile, możesz czytelniku przeczytać słowa I. W. Wojtach: *Żadna noc nie jest taka czarna (...) by nie móc wejść w jasność (...) Każda noc kończy się brzaskiem*. I słyhać, czytelniku, twoje westchnienie, jest ci lżej. Uśmiechasz się. Prawda? Inna poetka doda słowa: *To moje serce pisze, nie ja!* (H. Zmarzlik) i dopisuje: *Jeśli kiedyś powiem, / że jestem szczęśliwa – skłamię*.

Lżej już nam oddychać. Nie tylko my mamy czarne chwile, po to są poeci, by pocieszyć, wskazać drogę, uśmiechnąć się wyrozumiale. A my, czytelniku, z wyrozumiałością i dumą zauważmy – to nasza podlaska ziemia rodzi nie tylko kamienie, ale i talenty. Trzeba je tylko dostrzec, czytać i ciągle doskonalić. Życzę ciekawej i dobrej lektury „Mojej ziemi...”

Irena Grabowiecka

Posłowie w: *Mojej ziemi... Antologia*. Mońki 2017.

Irena Słomińska

WOLNOŚĆ

Poprzez literaturę człowiek najpełniej i najmniej agresywnie realizuje swoją wolność. Zarówno czytelnik, jak i pisarz. *Wolność jest stanem umysłu* – powiedział Mahatma Gandhi. Dlatego propagowanie, nawet w najlepszej wierze, pewnych normatywów literackich stanowi ograniczenie tej wolności, tym bardziej, że nawet najwybitniejszy badacz literatury współczesnej nie jest historykiem w tej materii (bo być nie może), a jedynie krytykiem. Bycie krytykiem ma tę zaletę, że wpływa na kształt literatury współczesnej, i tę wadę, że niejako skazuje na subiektywizm. Nikt bowiem tak do końca nie wie, jaki będzie wyraz literacki współczesności dla przyszłych pokoleń. Poza sprawami oczywistymi, tym, co się już ewidentnie przeżyło, jest anachroniczne (choć i to nie jest do końca pewne, bo nic nowego pod słońcem, musimy wchodzić w dialog z przeszłością). Poza tym, co jest ewidentną nieprawdą, kiczem, uładnianiem rzeczywistości (choć to też nie do końca tak, bo kicz może funkcjonować jako jeden z rodzajów wyrazu w polifonii dzieła). Poza tym wszystkim wartością nadrzędną jest wolność artysty (nie anarchia). I to jest najważniejsze współcześnie. Uzyskaliśmy wolność polityczną, musimy ją budować we wnętrzu nas samych. Wraz z wewnętrzną wolnością budujemy też nasze wiersze, tak by w sposób odpowiedzialny ją spełniały – tzn. poprzez świadomość. Język poezji jest najpełniejszym językiem naszego człowieczeństwa. Wyraża to, co inaczej niewyraźne, pomaga budować duchową wiedzę o świecie. W sferze myśli pojawił się teraz posthumanizm, który „wyzwala” przedmioty, materię świata spod dominacji człowieka. Język realizmu spekulatywnego docenia język poezji jako narzędzie poznania pozaludzkiej rzeczywistości. Tyle się dzieje w sferze myśli. A myśl zaczyna (jak też poezja) służyć ekologii.

Dlatego tak ważna jest wolność poetyckiego wyrazu. I ścieranie się postaw. Mówmy odważnie, co myślimy. Słuchajmy autorytetów, ale wobec własnej wewnętrznej prawdy bądźmy uczciwi. Bo tylko ona najbardziej się liczy w poezji.

I ta zasada przyświeca całej działalności Nauczycielskiego Klubu Literackiego. Nie wolnej od błędów. Bo, moim zdaniem, błąd jest wpisany w nasze człowieczeństwo.

Irena Słomińska

**NASZA KLUBOWA POEZJA
NA TEMAT MOTYWÓW BOŻEGO NARODZENIA**

To szczególne święta. Kochane przez wszystkich, niezależnie od wieku, wyznania czy innych różnic. Bo jest to radosne święto narodzin nowego życia, nowej nadziei. Dziecko – to obiekt miłości, radość, czułość, pieśczość, beztroska, ale także bezmiar możliwości, nadzieja na szczęście i wiara w spełnienie. Tym bardziej, że w te święta chodzi o Boże Dziecko, które ma nas zbawić. Wszystko może się zdarzyć, wszystko spełnić. Dziecko tkwi w każdym człowieku – dorosłym i starym. I każdy potrzebuje tej niezwyklej, magicznej atmosfery – drżącego oczekiwania, podniosłego nastroju, czystej radości, nieskalanej czystości uczuć, bliskości, a także zwyczajnie połasowania niecodziennych łakoci, jedynych i niepowtarzalnych świątecznych smaków, zwłaszcza wigilijnych.

Bogata jest również twórczość poświęcona Bożemu Narodzeniu. Nasz Nauczycielski Klub Literacki w Białymstoku corocznie wydaje świąteczną składankę, opublikował też antologię „Betlejem jest w tobie”. Uzbierało się nam w klubie mnóstwo wierszy o tematyce świątecznej. Wynotowałam ze składanek i antologii niektóre motywy, obejmują one okres od Adwentu przez mikołajki, wigilię i święta, Nowy Rok po święto Trzech Króli. Zakres tematyczny także jest bardzo szeroki – od przygotowań do świąt poprzez przyrodę, obrzędy, zwyczaje, potrawy świąteczne do treści moralnych, religijnych, duchowych. Poruszane są sprawy ponadczasowe i wydarzenia historyczne, najnowsze, aktualne.

Przyjrzyjmy się bardziej szczegółowo tym motywom. Jeśli chodzi o przygotowania do świąt, poeci piszą o porządkach świątecznych, dbaniu o czystość w mieszkaniach, o wyprawie po choinkę do lasu czy do sklepu. Podkreślają zwłaszcza zabieganie i troskę kobiet o nastrój, potrawy. Wspominają listy z życzeniami, piękne kartki świąteczne. Opisują zimowy pejzaż, śnieg, szron na drzewach w Adwencie. Wiersze pełne są świątecznych aromatów i smaków – czujemy zapach choiny, sosny, świerku, smak wieczerzy wigilijnej, niezliczonych tradycyjnych potraw. Obowiązkowo przywoływany jest w poezji opłatek, sianko pod białym obrusem, ozdoby choinkowe – aniołki, anielskie włosy, gwiazda na czubku, kolorowe bombki i lampki, a także zwyczaje, obrzędy, życzenia, św. Mikołaj, prezenty, dary, jemiola, kołеды, kołysanki, jasełka. Jest opis cichej, świętej nocy, pierwszej gwiazdki na niebie, gwiazdy Betlejemskiej. Przyroda współgra z nastrojem świątecznym. Przeważa miła, rodzinna atmosfera – przyjazd dzieci na święta, rodzina w komplecie, radość, wspomnienia. Jest też wolne miejsce przy stole – jako tradycyjnie przeznaczone dla zabląkanego wędrowca, ale również z powodu nieobecnych – zmarłych lub z innych przyczyn. Bo nie wszyscy mogą spędzać święta z rodziną. Niektórzy są na wygnaniu, na emigracji, inni nie mają nikogo bliskiego. Jest więc w wierszach także smutek, samotność, ból. Na przykład sieroty w domu dziecka czy osoby samotne, starsze, opuszczone.

Pamięć o dzieciństwie, obraz matki – to częsty motyw wierszy bożonarodzeniowych. Stąd już bliskie przejście do szerszego kontekstu – do patriotyzmu, prośby o zgodę w narodzie, wspomniana jest wigilia stanu wojennego. Pojawia się wzywianie do dobra, miłości, do dzielenia się chlebem, zaniku wrogości i nienawiści. Podkreślany jest wpływ świąt na otwarcie się ludzi, ich serc, ciepła, nadzieję na ustanie wojen, triumf dobra. Boże Narodzenie to czas pojednania, wyciszenia, odpoczynek od gonitwy życia, udręki codzienności, czas na zadumę, skupienie się na tym, co najważniejsze.

Inny ważny motyw wierszy świątecznych – to postać Matki Bożej i Jezusa, który uczy pokory, miłości. Nierzadko pojawia się łączenie narodzenia z ukrzyżowaniem, Golgotą, odkupieniem od śmierci i winy, wszak rolą Jezusa jest zbawienie ludzi. Łączenie się życia i śmierci sprawia, że radość narodzin omroczona jest już widmem męczeńskiej śmierci, a ta z kolei rozjaśniona nadzieją zmartwychwstania. Głównie wyrażane jest uwielbienie Boga, chwała Dzieciątka, ale z drugiej strony gorzka refleksja – okrucieństwo ludzi wobec Bożego Syna, ich dwulicowość (obrzędy – owszem, ale tak naprawdę nie przyjmują Jezusa).

Czasami możemy znaleźć akcenty lokalne – opis Białegostoku i Podlasia w święta: żłóbek na rynku, świeca Caritas.

Forma wierszy również jest bardzo zróżnicowana – od tradycyjnych, rymowanych po współczesne, białe, wolne.

Grudzień 2016

Regina Kantarska – Koper

Józefa Drozdowska

TADEUSZ DAWIDEJT – POETA I PROZAIK

W nawiązaniu do jesiennego spotkania literackiego Tadeusza Dawidejta, mającego miejsce 28 października b.r. w Miejskim Domu Kultury APK, chciałabym nieco wspomnieć jego sylwetkę i twórczość pisarską.

Poeta urodził się w Augustowie 14 lutego 1952 roku, więc na bieżący rok przypadają jego 65 urodziny. Jest absolwentem Liceum Ogólnokształcącego im. Grzegorza Piramowicza w Augustowie i Wydziału Farmacji Gdańskiej Akademii Medycznej. Uprawiał swój zawód do chwili choroby, która od kilkunastu lat wyłączyła go zarówno z pracy zawodowej, jak i literackiej. Literaturą jest ciągle zainteresowany. Jako farmaceuta pracował w naszym mieście, ale wcześniej także w Ełku, Przerośli i Nowince. Nie każdy może wie, że również w jego zainteresowaniach znajdowała się fotografia artystyczna. Prowadził także koło fotograficzne przy augustowskim domu kultury.

Debiutował wierszem pt. „W trybie przypuszczającym” na łamach „Gazety Współczesnej” w 1980 roku. W tym samym roku również ukazał się jego wiersz zatytułowany „Desant” w suwalskich „Krajobrazach”. Wiersze swoje publikował w różnych pismach, poza wspomnianymi, w takich jak: „Gazeta Olsztyńska”, „Jaćwież” (Suwałki), „Kurier Podlaski” (Białystok), „Legary” (Olecko), „Mazur” (Ełk), „Najprościej” (Białystok), „Ocalenie przez Poezję” (Gołdap), „Przegląd Augustowski”, „Warmia i Mazury” (Olsztyn) oraz w białostockim almanachu „Epea”. Wydał pięć tomików poezji. Jego pierwsza książka poetycka, zatytułowana „Wiersze”, ukazała się w Krajowej Agencji Wydawniczej w Białymstoku w 1988 roku. W przyszłym roku będzie więc okazja do uczczenia 30 rocznicy debiutu książkowego pisarza. Następne cztery tomiki to: „Rondo bliskowodne”, które wydało rok później pod redakcją Tadeusza Budrewicza, znakomitego językoznawcy oraz historyka literatury i w opracowaniu graficznym Wiesława Osewskiego Suwalskie Towarzystwo Kultury; „Stany mniejszych znaczeń”, w opracowaniu graficznym Marka Sobczaka, opublikowane w 1994 roku przez giżyckie Wydawnictwo Mazurskie oraz dwie kolejne książki wydane przez oddział białostocki Związku Literatów Polskich, a mianowicie „Dotykane czasu” z 1997 (w Świętojańskiej Serii Poetyckiej) oraz wspólnie z Książnicą Podlaską i Wydawnictwem PRYMAT Mariusza Śliwowskiego „Dom kobiet i amfiteatr” z 2005 (z okazji 25-lecia twórczości pisarza). Utwory poetyckie augustowskiego poety znalazły się w kilku antologiach. Są to: „Piękna Góra: antologia wierszy” / wybór, układ i oprac. Zbigniew Fałtynowicz i Mirosław Ślapiak. Gołdap 1999; „Gniazda słów: słowa gniazd: Białostoczczyzna – Grodzieńszczyzna: antologia poezji” / przekł. Wiktor Szwed, Franciszek Kobryńczuk, Jan Leończuk, Mira Łuksza; red. Jan Leończuk. Białystok 2006 (w jęz. pol. i białoruskim); „Podlachia: antologio” / red. Tomasz Chmielnik i Jan Leończuk. Białystok 2009 (w jęz. esperanto); „Poeci z Krainy Nord” / idea i wybór wierszy Wojciech Kass; red. Zbigniew Fałtynowicz. Pranie 2010; „Tam prosto do Augustowa: antologia wierszy” / wybór, układ i redakcja Zbigniew Fałtynowicz. Augustów – Warszawa 2007; „Opowieść o ziemi augustowskiej: antologia” / wybór, układ i red. Zbigniew Fałtynowicz. Augustów 2008, a także w monografii „Gołdap i okolice” / pracy zbiorowej

pod red. Janusza Kopciała. Suwałki 1995.

Tadeusz Dawidejt jest również prozaikiem. Pisał opowiadania, legendy i powieści. Jego proza ukazywała się w „Amforze” (Gołdap), „Tygodniku Północnym” (Suwałki) i wspomnianych wcześniej pismach „Epea” i „Jaćwież”. W 1997 roku światło dzienne ujrzała jego debiutancka powieść „Mała kronika pruska” (w APHU MAZD Ariusz Małek w Białymstoku). Jest również autorem słuchowiska oraz artykułów.

Swoją twórczość miał prezentowaną także na antenie Polskiego Radia.

Redagował też książki. Pod redakcją jego i Józefy Drozdowskiej ukazały się dwa tomiki wierszy: „W ogrodzie jesiennym”, autorstwa Ireny Misztal (Tamary Piotuch). Białystok 1999 i „Brzask świtu” Janusza Sowińskiego. Augustów 2006.

Tadeusz Dawidejt jest członkiem Związku Literatów Polskich. Należał również, w czasie jego istnienia, do Stowarzyszenia Literackiego w Suwałkach, współpracował przez jakiś czas z Unią Polskich Pisarzy Lekarzy. W 1998 roku otrzymał nagrodę Stowarzyszenia Literackiego w Suwałkach za powieść „Mała kronika pruska”.

Wiadomości o pisarzu i jego twórczości znaleźć można m. in. w takich pracach jak: Lesław M. Bartelski: „Polscy pisarze współcześni 1939-1991: leksykon”. Warszawa 1995, Zbigniew Chojnowski: „Zmartwychwstały kraj mowy: literatura Warmii i Mazur lat dziewięćdziesiątych”. Olsztyn 2002; Józefa Drozdowska: „Stowarzyszenie Literackie w Suwałkach”. Augustów 2001; Zbigniew Fałtynowicz: „Czyścić: (katalog wystawy)”. Suwałki 1988; Zbigniew Fałtynowicz: „Środowisko artystyczne: literatura”, [w:] „Województwo suwalskie: przeszłość, teraźniejszość, perspektywy” / praca zbiorowa pod red. Janusza Kopciała. Suwałki 1995; [Zbigniew Fałtynowicz] Agnieszka Wicz: „Ruch wydawniczy”, [w:] „Województwo suwalskie: przeszłość, teraźniejszość, perspektywy” / praca zbiorowa pod red. Janusza Kopciała. Suwałki 1995; Zbigniew Fałtynowicz: „Środowisko literackie 1975-1990 w województwie suwalskim: bibliografia”. Suwałki 1991; Zbigniew Fałtynowicz: „Środowisko literackie 1991-1998 w województwie suwalskim: bibliografia”. Suwałki 2008; Ewa Głębińska: „Grupy literackie w Polsce 1945-1989: leksykon”. Warszawa 1993; Wyd. 2 poszerz. 2000; Jerzy Andrzej Gołębiowski: „Sen, trwanie i przemijanie – czyli w poszukiwaniu obecności utraconych, a potrzebnych: (o twórczości Tadeusza Dawidejta)”, [w:] „Zbliżenia: portrety pisarzy: część trzecia”. Białystok 2003; Waldemar Smaszcz: „Żywa tkanka tradycji: tomiki wierszy wydane przez STK w latach 1985-1989”, [w:] „Rocznik Suwalsko-Mazurski”. T. 1 / praca zbiorowa pod redakcją Janusza Kopciała. Suwałki 1991 oraz w artykułach autorstwa Zbigniewa Chojnowskiego, Apoloniusza Ciołkiewicza, Eugeniusza Kurzawy, Stefana Maciejewskiego, Mirosława Słapika i innych.

W organizację październikowego spotkania literackiego – „Tadeuszowi w darze” – zaangażowało się wiele osób: pracownicy kultury, twórcy różnych pokoleń i czytelnicy. Wśród nich byli czytający utwory pisarza, słuchający tychże utworów, wreszcie obdarowujący go imiennymi podarkami. Niektórzy nie mogli z różnych powodów uczestniczyć w spotkaniu osobiście, ale ich chęci i przesłane pozdrowienia były również ważne. Wszystkie te osoby wymieniam z imienia i nazwiska. Są to: Anna Jastrzębska, dyrektor Augustowskich Placówek Kultury wraz z załogą Miejskiego Domu Kultury oraz Genowefa i Witold Balukiewiczowie, Irena i Wojciech Baturowie, Juliusz Szczęsny Batura, Marek Borawski (Olecko), Małgorzata Chilicka wraz z mężem (Sztabin), Mateusz Cioch, Bożena Diemjaniuk, Józefa Drozdowska, Małgorzata Dworak, Małgorzata Zachorowska-Falicka i Bogusław Falicki (Warszawa), Ewa i Zbigniew Fałtynowiczowie (Suwałki), Barbara Gałczyńska, Barbara Kaczorowska, Alicja Kędzińska, Jadwiga Koniecko, Maria Leończuk, Celina Mieñkowska, Barbara i Wiesław Osewscy (Suwałki), Janina Osewska, Halina Osiecka, Magdalena Ostapowicz, Małgorzata i Waldemar Pieńkowscy (Ełk), Mirosław Słapik (Gołdap), Tomasz Sieczkowski, Urszula Sieñkowska-Cioch, Kazimierz Sobczak, Janusz Sowiński, Maria Stasiak, Erazm Stefanowski, Leonarda i Zygmunt Szubzdowie (Sokółka), Szymon Teżewski, Krystyna Walicka, Teresa i Piotr Waldemar Wiñniewscy (Suwałki), Ewa Wojtków, Zofia Wróblewska (Knyszewicze) i Dorota Zdzychowska (Sztabin). Renata Rybsztat zaprojektowała plakat i zaproszenie na spotkanie, zaś media: „Augustowski Reporter”, portal internetowy Augustow24.pl i „Przegląd Powiatowy” pisały o wydarzeniu. Alicja Kędzińska pełniła rolę gospodyni i rozpoczęła wieczór literacki zaprezentowaniem fragmentu pracy, analizującej

twórczość Dawidejta, autorstwa Mirosława Słapika. Spotkanie prowadziła w asyście Ireny Batury i Erazma Stefanowskiego pisząca te słowa. W wieczorze literackim towarzyszyła poecie jego żona Elżbieta Dawidejt.

(Pisząc artykuł posiłkowałam się materiałami własnymi oraz wymienionymi powyżej publikacjami Zbigniewa Fałtynowicza.)

J ó z e f a D r o z d o w s k a

NOTKI

„Kurier Poranny”. [Białystok]. Nr 201 (8582). Wtorek 17.10.2017. # Str. 4: *Bojary poezją stoją, czyli strofy o dzielnicach lat dziecięcych*. [Pod nagłówkiem: *Odkrywany Białystok*]. Materiały ze spotkania Nauczycielskiego Klubu Literackiego 15.10.2017. Przytoczone wiersze: Grażyna Cylwik. *Wiktorii*; ś.p. Antoni Sic. *Chłopcom z Bojar*; Anna Ulman. *** *Swój dom poznałam...*; Anna Miller; Józef Wincenty Czołpiński. Kolorowe zdjęcia.

5.11.2017. Rozstrzygnięcie X Ogólnopolskiego Konkursu Literackiego im. Ireny Golec „Czerwona Róża dla Niej”. Gminny Ośrodek Kultury w Kąkolewnicy. • Wydawnictwo pokonkursowe: *X Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Ireny Golec „Czerwona Róża dla Niej”*. Pod honorowym patronatem Dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. Gminny Ośrodek Kultury w Kąkolewnicy, Kąkolewnica 5.XI.2017. Stron 52; 21 x 14,8 cm; [bez nru ISBN]. Redakcja: Katarzyna Wileńska. # Str. 7-12: *Protokół z posiedzenia Jury...* W dniu 11.10.2017 komisja w składzie: Ryszard Kornacki (przewodn.), Katarzyna Wileńska (sekretarz), Zofia Goławska (członek) rozpatrzyła 107 zestawów prozy i poezji. W dziedzinie poezji w kategorii IV trzecie miejsce uzyskała Krystyna Gudel z Suchowoli. # Str. 28: Krystyna Gudel. *Tęsknoty*. [Wiersz].

7.11.2017. Rozstrzygnięcie XX Ogólnopolskiego Turnieju Satyry „O Złotą Szpilę” im. Ignacego Krasickiego. Organizator: Centrum Kulturalne w Przemyślu (ul. Stanisława Konarskiego 9). W turnieju literackim jury w składzie: Teresa Paryna, Agata Pilawa – rozpatrzyło 23 zestawy prac i w kategorii tekstów poetyckich postanowiło przyznać pierwszą i drugą nagrodę oraz dwa wyróżnienia. Jedno z wyróżnień otrzymał Kazimierz Słomiński z Białegostoku (cykle fraszek: *Ludzka głupota; Proces dziejowy*). Finał połączony z ogłoszeniem wyników: 25.11.2017.

11.11.2017. „Senior Podlaski”. Gazeta dla dojrzałych, twórczych i aktywnych. [Białystok]. Nr 2. # Str. 5: Jolanta Maria Dzieńis. *Seniorzy piszą*. # Numer dostępny w internecie [pdf].

12.11.2017. XIV Niedzielne Pogwarki Poetyckie przy Herbatce zatytułowane *Po drodze mi z jeżem*. Prowadziła Józefa Drozdowska. Filia nr 2 Miejskiej Biblioteki Publicznej APK, Augustów, ul. Komunalna 2. Spotkaniu towarzyszyła wystawa barwnych plakatów mówiących o ochronie i pomocy dla jeży Ośrodka Rehabilitacji Jeży „Jerzy dla Jeży” w Kłodzku oraz rysunków tuszem Juliusza Szcześnego Batury.

14.11.2017. Leonarda Szubzda – spotkanie autorskie. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa, ul. Nowoursynowska 166. Kolejne 141 spotkanie z cyklu *Bliscy, znani i... nieznani* pod tytułem *Izoldy i Julie*. Prowadzenie: Waldemar Smaszcz. W programie: wprowadzenie – Teresa Zaniewska; Leonarda Szubzda o sobie: *Dom, który ma duszę*; prezentacja książki *Dziewczyny* – Waldemar Smaszcz; wiersze L. Szubzdy w wykonaniu autorki; wieczór muzyczny – Justyna Bacz (śpiew), Piotr Sawicki (akompaniament); dyskusja i biesiada przyjaciół.

Strona internetowa: II Liceum Ogólnokształcące w Augustowie im. Polonii i Polaków na Świecie. *Szkolny Festiwal Poezji i Piosenki Patriotycznej*. [Wpis: 15.11.2017]. Z tekstu: *Szkolny Festiwal Poezji i Piosenki Patriotycznej rozpoczął serię występów naszej młodzieży. (...) Szósta edycja tego festiwalu przyniosła najliczniejsze jak dotąd grono uczestników, ponieważ swoje zdolności artystyczne zaprezentowało aż 45 uczniów. W jury wzięła udział m. in. Krystyna Gudel. Nagrody przyznano w trzech kategoriach: recytacji, piosenki i twórczości własnej.*

19.11.2017. Spotkanie Nauczycielskiego Klubu Literackiego w Białymstoku. Prowadziła Irena Grabowiecka. • Wybory prezesa i zarządu NKL. **Irena Grabowiecka zrezygnowała z funkcji Prezesa Nauczycielskiego Klubu Literackiego w Białymstoku (funkcję tę pełniła od 18 października 1998 r.)**. Nowego prezesa nie wybrano. W zarządzie NKL pozostali: Anastazja Michalina Banasiak, Grażyna Cylwik, Maria Roszkowska, Kazimierz Słomiński. • Turniej jednego wiersza (temat: *Mglisto i deszczowo*) oraz turniej na aforyzm (po pięć aforyzmów). Jury: Grażyna Cylwik, Kazimierz Słomiński – rozpatrzyło sześć wierszy oraz cztery zestawy aforyzmów. Wyróżnienie za wiersz: Maria Roszkowska; za aforyzmy – Regina Kantarska-Koper. • Ekspozowane zdjęcia: Irena Grabowiecka, Ewa Danuta Stupkiewicz. • Spotkanie pamięci Heleny Ostaszewskiej (1922-2017). • Spotkanie pamięci Mieczysława Czajkowskiego (1926-2017).

Strona internetowa: Augustow24.pl Józefa Drozdowska. *Niedzielne Pogwarki Poetyckie z przymrużeniem oka*. [Wpis: 22.11.2017]. Tekst:

Tegoroczne wrześniowe Niedzielne Pogwarki Poetyckie przy Herbatce bawiły słuchaczy słowem satyrycznym. W związku z przypadającą w tym roku 460. rocznicą urodzin naszego grodu nad Nettą postanowiono, by poeci wypowiedzieli się o mieście żartobliwie, a nawet nieco krytycznie. Kto jak kto, ale poeta ma oko bystre i słowo żarliwe. Z tego czasem powstaje piorunująca mieszanka. Nie potrzeba jednak było wzywać żadnej straży ani miejskiej, ani pożarnej. Myślę, że mimo swych uzdolnień i upodobań do krytyki poeci byli i tak bardzo łaskawi w swych utworach. Sięgnięto do tradycyjnych form wypowiedzi, chociażby takich jak fraszka, ale też nie zabrakło limeryków czy krótkich form satyrycznych, wynalezionych przez naszą noblistkę Wisławę Szymborską, zwanych lepiejkami i moskalikami. Proszę poczytać, pośmiać się, może zadumać się i oczywiście nie obrażać się na poetów. Satyra ma swoje prawa. Może pozwolić na więcej niż tradycyjny wiersz. I tak nieco cenzury wprowadziłam, również i we własnych tekstach. Jako sprawczyni całego zamieszania wszystkie baty przyjmuję na siebie.

W czasie spotkania przedstawiono utwory następujących osób: Michaliny Banasiak, Alicji Bolińskiej, Bożeny Diemjaniuk, Józefy Drozdowskiej, Henryki Hołowni, Bożeny Klimaszewskiej, Celiny Mieńkowskiej, Kazimierza Słomińskiego, Leonardy Szubzdy, Magdaleny Świątek-Brzezińskiej, Krystyny Walickiej, Piotra Waldemara Wiśniewskiego, Zofii Wróblewskiej i Małgorzaty Zachorowskiej-Falickiej. Nie zapomniano też o poetach już nieżyjących: Anatolu Baturze, Henryku Kodziu i Eugeniuszu Żytomirskim. Nie wszyscy poeci mogli osobiście przybyć na wieczór poetycki. Ich utwory przeczytali nasi niezastąpieni słuchacze. Poniżej prezentujemy wybór prezentowanych utworów. Dołączone zostały do nich fraszki Genowefy Balukiewicz i nieżyjącego już Klemensa Bondzio oraz limeryk Krystyny Gudel. Tradycyjnie plakaty i zaproszenia zaprojektowała Renata Rybsztat, zaś spotkanie przygotowały Anna Oleksy i pisząca te słowa. Satyrze towarzyszyła wystawa akwarel Barbary Gałczyńskiej. Dzięki Miejskiej Bibliotece Publicznej można było wymienić się słowem i żartem przy herbatce i słodyczach. Były to już XIII Niedzielne Pogwarki Poetyckie przy Herbatce. (...).

Zdjęcia: Jadwiga Koniecko.

• Tomik: *Z przymrużeniem oka. Wybór utworów satyrycznych*. Wydawca: Miejska Biblioteka Publiczna Augustowskich Placówek Kultury, Augustów 2017. Stron 36; 21 x 14,8 cm. Wydawnictwo okolicznościowe z okazji XIII Niedzielnych Pogwarek Poetyckich przy Herbatce pt. „Z przymrużeniem oka” na 460-lecie grodu nad Nettą prowadzonych przez Józefę Drozdowską i Annę Oleksy w Filii nr 2 MBP APK, Augustów 10 września 2017. Koncepcja wydawnicza i wybór wierszy: Józefa Drozdowska. Opracowanie: Józefa Drozdowska, Leonarda Szubzda. Nakład 30 egz. # Utwory podzielone na rozdziały: *Ballada; Fraszki; Lepieje; Limeryki; Moskaliki; Wiersze inne*. # Str. 4-6: Anatol Batura (1921-1989). *Augustowska ballada sentymentalna*.

[Ballada]. # Str. 10: Józefa Drozdowska. [dwie fraszki]. # Str. 11-12: Kazimierz Słomiński. [Siedem fraszek]. # Leonarda Szubzda. [Dwie fraszki]. # Str. 19-21: Józefa Drozdowska. [Jeden lepiej, dwa limeryki]. # Str. 21: Krystyna Gudel. [Jeden limeryk]. # Str. 22: Leonarda Szubzda. [Jeden limeryk]. # Str. 24: Zofia Wróblewska. [Jeden limeryk]. # Str. 26: Józefa Drozdowska. [Dwa moskaliki]. # Str. 31: Michalina Banasiak. *** *rozśpiewane jezioro...* [Wiersz]. ## Zbiorek zamieszczony na portalu: Augustow24.pl – *Niedzielne Pogwarki Poetyckie z przymrużeniem oka*; 22.11.2017 [pdf; 1,67 MB]. • Wersja papierowa; 21 x 14,8 cm; 30 egz.

„Przegląd Powiatowy”. [Augustów]. Nr 47 (968). 23.11.2017. Str. 14: Jolanta Wojczulis. *Pogwarki z kolczastymi braćmi mniejszymi*. [O spotkaniu *Po drodze mi z jeżem* – 12.11.2018].

24.11.2017. Rozstrzygnięcie trzeciej edycji konkursu literackiego dla seniorów „Srebro nie złoto”. Książnica Podlaska, Białystok, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 14 A. Organizatorzy: Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego, Stowarzyszenie Szukamy Polski, Senior Białystok. Współorganizator: Polskie Radio Białystok. Kapituła: Dorota Sokołowska (Radio Białystok) – przewodn., Eligiusz Buczyński (Książnica Podlaska), Dominik Sołowiej (krytyk liter., dziennikarz), Bożena Bednarek (Stowarzyszenie Szukamy Polski), Jolanta Falkowska – sekretarz. Rozpatrzono 122 prace (78 wierszy i 44 utwory prozatorskie). Pierwszą nagrodę w kategorii poezji uzyskał Piotr Zemanek (Bielsko-Biała) za *Przypowieść o perle*. Trzecią nagrodę otrzymała Krystyna Gudel (Suchowola) za wiersz *Trzy wierzby*. Uzasadnienie: *U Krystyny Gudel spotykamy się z rymami. Sztuka pozornie tylko łatwa. Przeglądając się lekkość, z jaką autorka składa wiersze, można by uznać, że to proste. Nic bardziej mylnego. To niezwykła zdolność, sztuka sama w sobie. Dobieranie rymów w naturalny sposób wynikających z treści posiada tylko niewielu, którzy muszą być obdarzeni talentem. Jeżeli dodać do tego żonglowanie metaforą z dużą precyzją, otrzymujemy wspaniały, przyciągający uwagę czytelnika utwór poetycki. Znakomity język, sam wiersz zaś opiewa się w naturalny sposób, nie pozbawiając sensu pozostałej treści. Pełna polotu i zręczności opowieść, zamknięta w woal rymu. Wyróżnienie: Jolanta Maria Dzienis (Białystok) za wiersz *Droga*. Uzasadnienie: *Jolanta Maria Dzienis w swoim wierszu zapewnia czytelnika, że radość z każdego dnia można celebrować. Autorka sama jest przykładem, jak iść przez życie dostrzegając jego uroki, mimo chwilowych burz i niepowodzeń. Robi to z wdziękiem, nadając swojej poezji rytm, ułatwiający interpretację. Lekką ręką obdarowuje nas rymami tak sprawnymi, że nie sposób ulec pokusie kolejnego czytania. Literacko poprawnie stosowane metafory sprawiają, że proza egzystencji staje się bajką w poetyckim anturazju. Wypada docenić niewątpliwe zdolności widzenia świata w sposób właściwy tylko sobie oraz przekazanie tej wizji w poezji rymowanej. Wyróżnienie: Regina Świtoń (Knyszyn) za wiersz *W błękitach wspomnień*. Uzasadnienie: *Regina Świtoń zaproponowała wiersz tak metaforyczny, że właściwie każdy może się w nim odnaleźć. Uniwersalność porównań, symboli, ale też wyjątkowa płynność władania nimi, tworzą jednoznacznie brzmiące związki frazeologiczne, proste do odczytania. Techniczna poprawność i literacki język czyni te pozornie zwyczajne przenośnie poezją. Na uwagę zasługują również emocje, niby przypadkiem podsuwane czytelnikowi. Czuje się w nich erotyczny podtekst oraz wrażliwość autorki. Jednak delikatność, z jaką została podana, nie onieśmiela, przeciwnie, pozwala wkroczyć w intymny świat i oswoja z nim niemal natychmiast. To zasługuje na wyróżnienie. Wśród wyróżnień specjalnych Redakcji Podlaski Senior: Janina Jakoniuk (Białystok) za wiersz *Lodowisko*. # Na spotkanie przygotowana została książka: *Srebro nie złoto. Utwory nagrodzone oraz wyróżnione w pierwszej i drugiej edycji konkursu*. Książnica Podlaska, Białystok 2017.***

Strona internetowa: Przedszkole nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Augustowie (ul. Tytoniowa 12). *Z wierszem dla dzieci – spotkanie autorskie z Józefą Drozdowską*. [Wpis: 29.11.2017]. Tekst: *Spotkanie autorskie z Józefą Drozdowską – realizacja programu „Czytajmy dzieciom – czytanie pobudza wyobraźnię”*. W dniu 29.11.2017 środa odbyło się autorskie spotkanie z pisarką wierszy dla dzieci panią Józefą Drozdowską. Autorka zapoznała dzieci ze swoim dorobkiem zawodowym, przeczytała wiersze, omawiała ich treść oraz ilustracje. Z uwagą i wielką cierpliwością odpowiadała na liczne pytania ze strony dzieci. Zdjęcia.

Strona internetowa: Klub Literacki Brzeg. [Prowadzi Romana Więczaszek]. Romana Więczaszek. *Irena i Kazimierz Słomińscy – ZLP / Białystok*. [Wpis: 29.11.2017]. Tu m. in.: Kazimierz Słomiński. [Trzy fraszki i trzy aforyzmy]; Irena Słomińska. *** *Popatrz / tak nam się srebrzy w słońcu...* [Wiersz].

Srebro nie złoto. Utwory nagrodzone oraz wyróżnione w pierwszej i drugiej edycji konkursu. Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego, Białystok 2017. Stron 98; 21 x 14,7 cm; ISBN 978-83-63470-83-8. Redakcja: Grzegorz Kowalski. *Publikacja powstała przy wsparciu Miasta Białystok*. ## PIERWSZA EDYCJA KONKURSU LITERACKIEGO SREBRO NIE ZŁOTO 2015. # Str. 5-6: Jolanta Maria Dzienis. *Srebro nie złoto*. [Wiersz; wyróżnienie]. # Str. 7-8: Janina Jakoniuk. *Jesienna miłość; Samotność*. [Wiersze; wyróżn.]. # Str. 15-17: Józef Rafał Banasiak. *Polne kwiaty; Ta z fotografii*. [Wiersze; wyróżn.]. # Str. 29-30: Krystyna Gudel. *Zachód nad cmentarzem; Ku spełnieniu*. [Wiersze; nagroda]. # Str. 35-36: Regina Świtoń. *Powroty; Pamięć szkoły*. [Wiersze; nagroda]. ## II EDYCJA KONKURSU LITERACKIEGO SREBRO NIE ZŁOTO 2016. # Str. 51-56: Jolanta Maria Dzienis. *Samsara, czyli życia znaczenie to przeznaczenie*. [Proza; wyróżn. Redakcji Senior Białystok]. # Str. 63-64: Kazimierz Słomiński. *I czasem złota marzy się jesień*. [Wiersz satyr.; wyróżn.]. # Str. 77: Jolanta Maria Dzienis. *Po deszczu*. [Wiersz; wyróżn.]. # Str. 81: Regina Świtoń. *Retrospekcja*. [Wiersz; IV miejsce]. # Str. 83-84: Janina Jakoniuk. *Twój obraz*. [Wiersz; IV miejsce]. # Str. 85: Krystyna Gudel. *Strumień*. [Wiersz; III miejsce]. # Str. 91-94: Irena Słomińska. *** *popatrz / tak nam się srebrzy w słońcu...*; *** *gdy zrodziło się nowe życie...* [Wiersze; I miejsce].

XXIX edycja Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego im. Władysława Broniewskiego „O Liść Dębu”. *Wiersze nagrodzone*. Książnica Płocka im. Władysława Broniewskiego, Płock 2017. Stron 70; 20 x 21 cm; ISBN 978-83-88028-91-5. Opracowanie redakcyjne: Ewa Luma. Projekt okładki i opracowanie graficzne: Dorota Zalewska. Wydawnictwo pokonkursowe. ## Str. 5-7: Maciej Woźniak. *Poezja jest inna. I jest inna prawda*. [Wstęp]. # Str. 9-10: *Komunikat z posiedzenia komisji konkursowej...* Jury: Bohdan Urbankowski (poeta, literat, ZLP OW), Waldemar Smaszcz (krytyk literacki), Maciej Woźniak (poeta), Joanna Banasiak (dyrektor Książnicy Płockiej im. Wł. Broniewskiego) – na posiedzeniu 16.10.2017 rozpatrzyło 217 zestawów wierszy. Przyznano I, II i III nagrodę oraz wyróżnienia. Ponadto jury zakwalifikowało do druku wiersze ośmiu poetów – wśród nich Irena Słomińska z Białegostoku. # Str. 66: Irena Słomińska. *Wiersze*. [Wiersz]. • Rozstrzygnięcie konkursu i wręczenie nagród: 17.11.2017; Książnica Płocka im. Władysława Broniewskiego, Płock, ul. Tadeusza Kościuszki 6.

Kocie pogwarki. Wydawca: Miejska Biblioteka Publiczna Augustowskich Placówek Kultury, Augustów 2017. Stron 20 (wraz z okładką); 21 x 14,8 cm. Wydawnictwo okolicznościowe z okazji XI Niedzielnich Pogwarek Poetyckich przy Herbatce pt. „Z kotem na kolanach” prowadzonych przez Józefę Drozdowską i Annę Oleksy w Filii nr 2 MBP APK, Augustów 19 lutego 2017. Koncepcja wydawnicza i wybór wierszy: Józefa Drozdowska. Redakcja: Leonarda Szubzda. # Str. 3-5: Irena Batura. *Druciorz; Wojciechowe paradoksy*. [Wiersze]. # Str. 7: Józefa Drozdowska. *** *Oczy mojego kota jesiennieją...* [Wiersz]. # Str. 15: Leonarda Szubzda. *Koty na rysunkach wnucząt*. [Wiersz]. # Autorzy pozostałych wierszy: Henryka Hołownia, Bożena Klimaszewska, Celina Mieñkowska, Tomasz Sieczkowski, Urszula Sieñkowska-Cioch, Erazm Stefanowski, Ewa Jolanta Wojtków. # Teksty dostępne w internecie na stronie Augustow24.pl – *Z kotem na kolanach*. [Wpis: 27.02.2017]. Wersja papierowa ukazała się w listopadzie 2017.

Spotkajmy się na Lipowcu. *Wybór wierszy*. Wydawca: Miejska Biblioteka Publiczna Augustowskich Placówek Kultury, Augustów 2017. Stron 24 (z okładką). Wydawnictwo okolicznościowe z okazji XII Niedzielnich Pogwarek Poetyckich przy Herbatce pt. „Spotkajmy się na Lipowcu” prowadzonych przez Józefę Drozdowską i Annę Oleksy w Filii nr 2 MBP APK, Augustów 11 czerwca 2017. Koncepcja wydawnicza i wybór wierszy Józefa Drozdowska. Redakcja: Leonarda Szubzda. Rysunek i logo Pogwarek Renata Rybsztat. # Str. 2: Anatol Batura. *Jeziro Białe wieczorem*. # Str. 3-6: Irena Batura. *Lipowieckie kręgi*. [Wiersz dedykowany: *Poetce*

Józefie Drozdowskiej]. # Str. 7-9: Józefa Drozdowska. *Notatka ze spaceru; Podróżny poeta na augustowskim dworcu; Wspomnienie*. # Str. 22: Zofia Wróblewska. *Wiersz o Lipowcu*. # A także wiersze następujących poetów: Bogusław Falicki, Barbara Gałczyńska, Henryka Hołownia, Bożena Klimaszewska, Celina Mieñkowska, Jan Saczko, Ewa Jolanta Wojtków. # Teksty dostępne w internecie na stronie Augustow24.pl – *Spotkajmy się na Lipowcu*. [Wpis: 10.08.2017]. Wersja papierowa ukazała się w listopadzie 2017.

Mojej ziemi... Antologia. Wydawca: Druk-24h.com.pl, Białystok oraz Moniecki Ośrodek Kultury, Moñki; Moñki 2017. Stron 56; 21 x 14,7 cm; ISBN 978-83-63503-95-6. Publikacja powstała z inicjatywy mieszkańców Moniek. Koordynator grupy: Wiesława Filipkowska; członkowie: Agnieszka Michaluk, Jolanta Kisło. Wybór i opracowanie: Irena Grabowiecka. Skład i okładka: Maciej Andraha. *Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury + Inicjatywy lokalne 2017*. # Na str. 3 motto: *Przycupnęło na północno-wschodnim / skrawku Polski / To płuca zielone Europy / symbolem nurt Biebrzy, puls puls*. Ewelina Trybułowska. # Zawiera wiersze następujących autorów: Regina Bielska, Mirosław Brozio, Józefa Chojnowska, Adrianna Fadrowska, Józef Grochowski, Konrad Karwacki, Wenanty Zbigniew Kruk, Eugeniusz Nowik, Janina Sokołow, Edward Szydłowski, Anna Urbanowicz, Celina Wierzbicka, Iwona Weronika Wojtach, Dorota Zajko, Hanna Zmarzlik. ## Książka dostępna na stronie internetowej Monieckiego Ośrodka Kultury.

Edward Lipiński. *W sieci czasu. Aforyzmy*. Wydawca: Logo-Art, Hajnówka 2017. Stron 55; 18,5 x 13 cm; ISBN 978-83-65909-01-5. Wybór aforyzmów: Edward Lipiński. Korekta i posłowie: Regina Kantarska-Koper. Zdjęcia: Artur Lipiński. *Wydano dzięki wsparciu Związku Nauczycielstwa Polskiego Zarządu Oddział w Hajnówce*. Tomik aforyzmów (201 aforyzmów). # Na str. 3 z kolei – dedykacja: *Moim bliskim i przyjaciółom*. # Str. 5 (czwarta z kolei): *Od autora*. Z tekstu: *Utwory te stanowią w większości zbiór publikacji w wydawnictwach ogólnopolskich, regionalnych i w tomikach pokonkursowych. Stanowią wyselekcjonowany i doceniony wysiłek autora w tym zakresie twórczości*. # Na ostatniej stronie okładki zdjęcie autora i notka: *Edward Lipiński urodził się 14 lutego 1937 roku w Łomży. Tam ukończył szkołę podstawową i średnią. Wyższe wykształcenie magisterskie w zakresie polonistyki uzyskał w Gdańsku. Następnie ukończył Podyplomowe Studium Organizacji i Zarządzania Oświatą w Sulejówku. Nauczyciel w szkołach podstawowych i średnich, podinspektor i wizytator. Obecnie emeryt. Mieszka w Hajnówce. Pisze dzienniki, wiersze, aforyzmy, fraszki, haiku, bajki i limeryki. Autor tomików: „Szukam słów, które określą drogę”, „W cieniu radości”, „Mgły i mgielki”, „Zapach ziemi”. Publikacje w wydawnictwach zbiorowych, prasie i radiu. Laureat konkursów poetyckich oraz na aforyzm i fraszkę*.

Strona internetowa: Miejsko-Gminne Centrum Kultury i Sportu w Choroszczy. Elżbieta Wróblewska. *Spotkanie w DKK z Markiem Dobrowolskim i Markiem Jaroszem*. [Wpis: 11.12.2017]. Tekst: *W środę 29 listopada 2017 r. odbyło się kolejne w tym roku spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki. Gośćmi spotkania byli białostoczanin Marek Dobrowolski oraz Marek Jarosz. Marek Dobrowolski – z wykształcenia ekonomista, z zawodu bankowiec, z zamiłowania poeta, członek Nauczycielskiego Klubu Literackiego w Białymstoku. Marek Jarosz – na co dzień dyrektor Domu Kultury w Suraziu, grający na gitarze klasycznej, kompozytor utworów do słów Marka Dobrowolskiego. „Może odpocznij” to tytuł płyty dwóch artystów – Marka Jarosza autora muzyki oraz poety Marka Dobrowolskiego. Poznali się przypadkiem i postanowili razem skomponować materiał na płytę z poezją śpiewaną. Podczas spotkania poezja czytana osobiście przez jej twórcę przeplatała się ze śpiewem i czarownym dźwiękiem gitary Marka Jarosza – kompozytora. W czasie spotkania w bibliotece panowała przyjemna atmosfera. Pan Marek Dobrowolski barwnie i z poczuciem humoru opowiadał zebrany o sobie i swojej twórczości. Okazało się, że jest fanem krawatów, ma do krawatów wyjątkowy stosunek – pan Marek krawaty uwielbia. Uwielbia je nosić, oglądać, porównywać, a przede wszystkim kolekcjonować, ma ich ponad 2 tys. sztuk. Swą naturalnością, uśmiechem i życzliwością urzekł przeważającą w spotkaniu damską część widowni. Na zakończenie Marek Dobrowolski sypanął sporą ilością aforyzmów,*

zagadek i fraszek, co wprawiło widownię w doskonały humor. Chętnie odpowiadał na wszystkie pytania czytelników, a na zakończenie spotkania podpisywał swoje książki. Zdjęcia.

Strona internetowa: Zespół Szkół Ogólnokształcących w Knyszynie. Katarzyna Błahuszevska. III edycja Konkursu Recytatorskiego „Od świtu do zmierzchu”. [Wpis: 14.12.2017]. Z tekstu: 11 grudnia 2017 r. już po raz trzeci w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Knyszynie spotkali się uczestnicy Konkursu Recytatorskiego „Od świtu do zmierzchu” poświęconego pamięci poetki, pisarki i gawędziarki Elżbiety Daniszewskiej. Organizatorzy uroczystości: Zespół Szkół Ogólnokształcących w Knyszynie oraz Knyszyńskie Towarzystwo Regionalne im. Zygmunta Augusta podobnie jak w latach ubiegłych poprzez konkurs recytatorski kierowany do młodzieży klas siódmych szkół podstawowych oraz drugich i trzecich gimnazjum pragnęli uczcić pamięć regionalnej poetki oraz przypomnieć jej twórczość. (...) Z wierszami i prozą zmagало się 15 uczestników z ośmiu szkół (głównie z powiatu monieckiego). W jury uczestniczyła m. in. Regina Świtoń – poetka z Knyszyna.

Strona internetowa: Augustow24.pl Józefa Drozdowska. Jeżowe pogwarki. [Wpis 14.12.2017]. Tekst:

Jeże należy chronić i pamiętać o nich również w słowie poetyckim. Ta maksyma brana była pod uwagę przed organizacją XIV Niedzielnym Pogwarek Poetyckich przy Herbatce zatytułowanych „Po drodze mi z jeżem”.

O ochronie i pomocy jeżom mówiła przede wszystkim towarzysząca spotkaniu wystawa. Zaprezentowano na niej barwne plakaty Ośrodka Rehabilitacji Jeży „Jerzy dla Jeży” w Kłodzku. Ośrodek prowadzi Jerzy Gara, nauczyciel i ekolog, członek Polskiego Stowarzyszenia Ochrony Jeży „Nasze Jeże”. Zainteresowanych odsyłam na portal ośrodka jerzydlajezy.com. Wystawę będzie można oglądać aż do następnych pogwarek, czyli do lutego przyszłego roku. Zachęcamy do jej zobaczenia wszystkich czytelników, również dzieci i młodzież. Musimy zrobić wszystko w swoim środowisku życia i pracy, aby jeżom nie utrudniać w nim bytowania, a w razie potrzeby umieć im pomóc. Na wystawie znajdują się też rysunki jeży wykonane piórkami i tuszem przez artystę Juliusza Szczęsnego Baturę, który najwyraźniej darzy te zwierzęta dużą sympatią.

W trakcie spotkania zaprezentowano również dwie książki prozatorskie o jeżach, które napisały z myślą o dzieciach, autorki z Augustowa: „Przygody jeża Szymona” Urszuli Sieńkowskiej-Cioch z ilustracjami Eli Śmietanki (Łódź: Wydawnictwo Literatura, 2017) oraz „Jeżyk” Józefy Drozdowskiej z ilustracjami Juliusza Szczęsnego Batury (Suwałki: Wydawnictwo „Hańcza”, 2003).

Poeci na augustowskie spotkanie pisali o jeżach sentymentalnie i satyrycznie. Przywoływali momenty spotkań z tymi szczególnymi, bardzo pożytecznymi dla środowiska i człowieka, zwierzętami; snuli rozważania filozoficzne, opowiadali o ich urodzie, bawili się ich nazwą. Pamiętano też o tekstach dla najmłodszych. Swoje wiersze zaprezentowali: Józefa Drozdowska, Celina Mienkowska, Jan Saczko, Urszula Sieńkowska-Cioch, Erazm Stefanowski, Krystyna Walicka i Ewa Wojtków. Słuchacze (Wojciech Batura, Irena Jakubowska, Lucyna Karasińska, Krystyna Korzeniewska, Bożena Kowalczyk, Magdalena Ostapowicz, Beata Przekop oraz Jan Saczko) przeczytali zaś utwory dostarczone przez autorów, którzy sami nie mogli przybyć na poetycki przedwieczór. W ich wykonaniu słuchano wierszy: Krystyny Gudel, Henryki Hołowni, Bożeny Klimaszewskiej, Marii Roszkowskiej, Kazimierza Słomińskiego, Leonardy Szubzdy, Piotra Waldemara Wiśniewskiego i Małgorzaty Zachorowskiej-Falickiej. Spotkanie zakończyły rozmowy na poetyckie, jeżowe i inne tematy przy herbatce i słodczykach, w tym rarytasach upieczonych własnoręcznie przez uczestniczki spotkania, czyli „jeżowych uszach” z chałwą Bożeny Kowalczyk i kolorowych językach Krystyny Walickiej. Języki można „posmakować” na jednym z zamieszczonych zdjęć, wiersze zaś przeczytać w zaprezentowanym pod tekstem (w PDF-e) tomiku.

Wystawę i spotkanie tradycyjnie przygotowały i poprowadziły Anna Oleksy i Józefa Drozdowska. Plakat i zaproszenia projektowała niezastąpiona Renata Rybsztat. (...).

Zdjęcia: Beata Przekop.

• Tomik [pdf; 1,37 MB]: *Po drodze mi z jeżem*. Stron 36. Koncepcja wydawnicza i wybór wierszy: Józefa Drozdowska. Opracowanie: Józefa Drozdowska, Leonarda Szubzda. Rysunki i logo

Niedzielnym Pogwerek Poetyckich przy Herbatce: Renata Rybsztat. Rysunki we wkładce: Juliusz Szczęsny Batura. Wydawca: Miejska Biblioteka Publiczna Augustowskich Placówek Kultury w Augustowie. Wydawnictwo okolicznościowe z okazji XIV Niedzielnym Pogwerek Poetyckich przy Herbatce pt. „Po drodze mi z jeżem” prowadzonych przez Józefę Drozdowską i Annę Oleksy w Filii nr 2 MBP APK Augustów 12 listopada 2017. Nakład 30 egz. ## Str. 4-5: Józefa Drozdowska. *Po drodze mi z jeżem (Refleksja poetycka nad pewnym zdarzeniem z Jeziorek); Z jeżami w tle.* [Wiersze]. # Str. 7: Maria Roszkowska. *Jeż.* [Wiersz]. # Str. 11: Leonarda Szubzda. *Do Jerzego o... jeżach.* [Wiersz]. # Str. 17: Kazimierz Słomiński. *Na jeża.* [Fraszka]. # Str. 23: Józefa Drozdowska. *O tańczącym jeżu.* [Wiersz dla dzieci]. # Str. 24: Krystyna Gudel. *Bajeczka o jeżu.* [Wiersz dla dzieci]. ## Wkładka. Stron 4 [pdf; 765 KB]. • Wersja papierowa; 21 x 14,5 cm; 30 egz. [luty 2018].

Strona internetowa: Augustow24.pl Józefa Drozdowska. *Tadeusz Dawidejt – poeta i prozaik.* [Wpis: 15.12.2017].

17.12.2017. Spotkanie Nauczycielskiego Klubu Literackiego w Białymstoku. Spotkanie opłatkowe. Prowadził Kazimierz Słomiński. • Przygotowano składankę: *I ty pójdz za gwiazdą*. Nauczycielski Klub Literacki, Zarząd Okręgu Podlaskiego ZNP, Białystok, Boże Narodzenie 2017. Opracowanie: Kazimierz Słomiński. Dwie kartki formatu A4. Wiersze o tematyce bożonarodzeniowej. # Halina Alfreda Auron. *Na ten czas.* # Anastazja Michalina Banasiak. *Wigilia.* # Grażyna Cylwik. *Święta.* # Marek Dobrowolski. **** kiedy nadejdzie / gwiazdzista noc...* # Józefa Drozdowska. *Do świętego Mikołaja z Miry.* # Jolanta Maria Dzienis. *Wigilijne zamyślenie; W nastroju kołęd.* # Katarzyna Grabowska. **** Na choince gwiazda...; *** Nie urodziłeś się...; *** Niemowlę...* # Krystyna Gudel. *W ten niezwykły wieczór.* # Janina Jakoniuk. *Kołęda.* # Regina Kantarska-Koper. *Biel; Oczekiwanie.* # Edward Lipiński. *Dar Boga.* # Joanna Pisarska. *Dzieciątko; Wędrownica.* # Maria Roszkowska. *Przekornie.* # Ewa Danuta Stupkiewicz. *Śnieg...* # Regina Świtoń. *Boże Narodzenie.*

Strona internetowa: ziemiadebicka.pl *70 lat biblioteki w Dębicy.* [Wpis: 19.12.2017]. Z tekstu: *14 grudnia w budynku Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Dębicy z udziałem przedstawicieli władz samorządowych, dyrektorów dębickich szkół, przedszkoli, bibliotek powiatowych, miejskich, gminnych odbył się jubileusz 70-lecia działalności placówki. Jubileusz, podczas którego rozstrzygnięte zostały konkursy związane z 70-leciem biblioteki, był również okazją do nagrodzenia najbardziej aktywnych czytelników i zasłużonych bibliotekarzy. (...) Kolejnym punktem spotkania było ogłoszenie wyników konkursu na fraszkę oraz satyrę. W konkursie udział wzięło 18 osób z całej Polski, nadesłano w sumie 48 utworów. Prace oceniało jury w składzie: Józefa Drozdowska – poetka oraz poloniści bibliotekarze: Anna Łączek, Monika Rak, Paulina Barnaś, Joanna Jezuit. Jury oceniając utwory brało pod uwagę m. in. ich zgodność z tematyką konkursu oraz czy satyry i fraszki spełniają wymogi gatunku. Po zapoznaniu się z utworami i ich ocenie jury zdecydowało przyznać nagrody i wyróżnienia. Przyznano I, II i III miejsce oraz trzy wyróżnienia. Wyróżnienie otrzymał m. in. Apoloniusz Ciołkiewicz za fraszki: *BESTSELLER I CEGŁA // Powiedziała księga księdze: / – Już do czytelnika pędzę! / Druga zaś z odejściem zwleka, / chyba na nią nikt nie czeka...; SIGNUM TEMPORIS / Wieszcz Adam bardzo pragnął dożyć tej pociechy, / ażeby jego księgi zbłądziły pod strzechy. / Może dożył? Lecz dzisiaj już dachy ze słomy / zniknęły i w ich ślady idą również tomy...; PEWIEN LITERAT // Miał dobrych tytułów parę, / takie rozniosły się wieści, / teraz się nosi z zamiarem, / by do nich dopisać powieści...**

Spotkanie autorskie z Ireną Słomińską – *Środy Literackie Książnicy Podlaskiej (25.01.2017)*. Film na YouTube w internecie; 17.22 min.; opublik. 26.12.2017.

„Nowy Goniec Knyszyński”. Miesięcznik Turystyczno-Kulturalny. Nr 12 (159). Grudzień 2017. # Str. 3: Regina Świtoń. **** Wysoka, / cienka / jak panienska, / rosla w knyszyńskim lesie...* [Wiersz].

„Akant”. Miesięcznik Literacki. Nr 12 (259). Grudzień 2017. # Str. 2: Halina Alfreda Auron. *Niezawodne.* [Wiersz]. # Str. 13: Irena Batura. *Jak rzucić słowem żeby zranić Jak rzucić kamieniem*

żeby nie zabić. [Wiersz]. # Str. 16: Irena Batura. *Niebo w studni.* [Wiersz]. # Str. 16: Halina Alfreda Auron. *Jeżeli wstąpisz.* [Wiersz].

„Akant”. Miesięcznik Literacki. Nr 13 (260). Grudzień 2017. # Str. 2-11: *Indeks autorów „Akantu” w 2017 roku.* Tu na str. 2 krótkie notki: Halina Alfreda Auron [zdjęcie czarno-białe], Irena Batura. # Str. 28: Halina Alfreda Auron. *Wymówka.* [Wiersz].

VIII Ogólnopolski Konkurs Poetycki. Najpiękniejszy wiersz o miłości. Centrum Kultury „Zamek” w Koźuchowie, Koźuchów 2017. Stron 16; 13,3 x 9,8 cm. Redaktor wydania: Marta Kurpas. Wydawnictwo pokonkursowe. # Na str. 3 protokół z rozstrzygnięcia konkursu. Jury przyznało I, II i III nagrodę oraz 9 wyróżnień. # Str. 14: Regina Świtoń. *Retrospekcja.* [Wiersz; wyróżnienie].

Strofy znad Olszanki. Wydawca: Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Turystyki w Suchowoli, Suchowola 2017. Stron 28 (bez numeracji); 20,9 x 14,9 cm; ISBN 978-83-948130-2-4. Redakcja: Krystyna Gudel, Kazimierz Słomiński. Nakład 100 egz. # Str. [2]: Anna Renata Żywno. Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Turystyki w Suchowoli. *Wstęp.* Tekst: *Publikacja „Strofy znad Olszanki” powstała jako efekt Pleneru Artystycznego, po raz pierwszy współorganizowanego przez Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Turystyki w Suchowoli w lipcu 2017 r. Mieliliśmy zaszczyt gościć grono znakomitych poetów, którzy postanowili na chwilę się zatrzymać i poszukać natchnienia w naszej malowniczej gminie. Wierzę, iż przebywając u nas przez tydzień, poznali gościnność mieszkańców, piękno przyrody oraz różnorodność kulturową Suchowoli. Wyjeżdżając, zabrali ze sobą mile wspomnienia, które, mam nadzieję, przejawią się w ich późniejszej twórczości, a także sprawią, iż zechcą ponownie zawitać do Suchowoli. Składamy serdeczne podziękowania Pani Krystynie Gudel, bez której realizacja Pleneru Artystycznego nie byłaby możliwa. ##* Str. [3-4]: Grażyna Cylwik. *** *trawo moczysz...; nad Olszanką; park; Mała Ojczyzna.* [Wiersze]. # Str. [5]: Marek Dobrowolski. *** *a gdy wchodziła...* [Wiersz]. # Str. [6-8]: Józefa Drozdowska. *Do ks. Jerzego Popiełuszki; Do Ciebie; Do rzeki Olszanki.* [Wiersze]. # Str. [9-10]: Krystyna Gudel. *Tutaj; Świadkowie koronni; Wierzyby znad Olszanki.* [Wiersze]. # Str. [11-12]: Irena Grabowiecka. *w drodze; wierzyby; na horyzoncie.* [Wiersze]. # Str. [13]: Katarzyna Grabowska. *** *Ktoś / napisał wiersze...; *** Miasto / powstało...* [Wiersze]. # Str. [14]: Joanna Jakubik. *Cień gwiazdy.* [Wiersz]. # Str. [15-17]: Regina Kantarska-Koper. *Villanella plenerowa; *** tajemną aleją wierzb...; Fontanna.* [Wiersze]. # Str. [18-19]: Joanna Pisarska. *W proggu; Lipiec; Znak przymierza.* [Wiersze]. # Str. [19-20]: Daniela Polasik. *W Suchowoli; Infirmarium; W środku Europy – Popiełuszko.* [Wiersze]. # Str. [21-22]: Irena Słomińska. *** *Droga do Suchowoli...; Poezja.* [Wiersze]. # Str. [23]: Kazimierz Słomiński. [Trzy fraszki]. # Str. [24]: Wanda „Dusia” Stańczak. *Biznes.* [Wiersz satyr.]. # Str. [25]: Leonarda Szubzda. *Legenda o powstaniu Suchowoli.* [Wiersz]. ## Str. [26-28]: *Noty o autorach.*

Chciałabym, aby święta były każdego dnia. *Antologia.* Flos Carmeli – Wydawnictwo Warszawskiej Prowincji Karmelitów Bosych, Poznań 2017. Czterdziesty dziewiąty tom z serii „Dialogi Poetyckie”. Stron 104; 16,9 x 11,5 cm; ISBN 978-83-65307-64-4. Redakcja: Andrzej Michałowski, Andrzej Sikorski. Zbiorek wierszy o tematyce bożonarodzeniowej. Na ostatniej stronie okładki fragment wiersza o. Bartłomieja J. Kucharskiego OCD: *nie bój się ciała czasu / i cierpienia // Tak Ojczy / niech Twoja wola / wyrzeźbi mnie / na obraz i podobieństwo / człowieka.* # Str. 12-13: Józefa Drozdowska. *Czas oczekiwania na Boga; Wigilia.* [Wiersze]. # Str. 16-17: Regina Kantarska-Koper. *Biel; Oczekiwanie.* [Wiersze]. # Str. 58: Joanna Pisarska. *Dzieciątko.* [Wiersz]. # Str. 82-83: Regina Świtoń. *** *a kiedy witraże nieba...; Tamte wigilie.* [Wiersze].

Romana Więczaszek. *Krople ze źródła.* Wydawnictwo i Drukarnia Towarzystwa Słowaków w Polsce, Kraków 2017. Stron 80; 17,2 x 12,7 cm; ISBN 978-83-8111-024-2. Redakcja literacka i posłowie: Irena i Kazimierz Słomińscy. Posłowie: Stanisław Michalik. Opracowanie graficzne: Monika Szczypior. Tomik poezji (60 wierszy). # Str. 68-70: Irena i Kazimierz Słomińscy. *Magiczny świat wierszy Romany Więczaszek.* [Posłowie]. # Str. 71: Irena Słomińska, Kazimierz Słomiński – notki. # Str. 73: Monika Szczypior – notka. Z tekstu: *...kustosz pałacu w Łosiwie*

Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego k. Brzegu, regionalistka, dokumentalistka, architektka wnętrz. Rzeźbi, maluje, komponuje piosenki oparte na własnych tekstach, pisze wiersze i powieści (nie publikowane). Drukowała w wydaniach zbiorowych (...). # Str. 74-76: Stanisław Michalik. *Krople ze źródła*. [Posłowie]. # Str. 76: Stanisław Michalik – notka. Z tekstu: ...*historyk, polonista, regionalista, animator kultury, poeta*. Będąc burmistrzem w Głuszycy w latach pięćdziesiątych, został współzałożycielem Podziemnego Miasta Osówka. Autor wielu książek i artykułów o Głuszycy oraz Ziemi Wałbrzyskiej. # Na ostatniej stronie okładki zdjęcie i nota o autorce: Romana Więczaszek (Duda) – poetka, animatorka kultury, publicystka. Urodziła się w Głuszycy k. Wałbrzycha. Absolwentka filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego. Mieszka w Brzegu na Opolszczyźnie. (...) Debiutowała wierszem w przedmowie własnego autorstwa w tomie „*Iskry i cienie*” Wandy Gizickiej w 2005 r., jednak za prawdziwy debiut uważa publikację wierszy w tym samym roku w *Opolskim Biuletynie Szkolnym* pod redakcją Harrego Dudy. Wiersze drukowała w czasopiśmie społeczno-literackich (...) oraz w wydaniach zbiorowych (...). Prowadzi Klub Literacki „*Brzeg*” przy Związku Nauczycielstwa Polskiego o/ Brzeg; redaguje stronę internetową: www.klubliterackibrzeg.pl; współpracuje z lokalną prasą i nie tylko. Należy do Nauczycielskiego Klubu Literackiego w Opolu, Saloniku Literackiego we Wrocławiu, Konfraterni Poetów z Krakowa. Jest współorganizatorką corocznych Najazdów Poetów na Zamek Piastów Śląskich w Brzegu. Redagowała zbiory poezji członków klubu: „*Szukam obrazów wśród niepokoju*” (Opole 2008), „*To tylko przerwa w locie*” (Opole 2014), „*Zaczarowane wiersze*” (książka dla dzieci, Kraków 2016) i tomiki poetów należących do klubu. Wydała autorskie książki poetyckie: „*Krąg*” (Opole 2007), „*Spacer wierszem*” (Kraków 2009), „*że jesteś...*” (Kraków 2010), „*Słowa jak liście*” (Kraków 2013).

Kazimierz Słomiński. *Z fraszką na co dzień*. Wydawca: druk-24h.com.pl, Białystok 2017. Stron 80; 20,4 x 13,4 cm; ISBN 978-83-63503-97-0. Redakcja: Irena i Kazimierz Słomińscy. Reprodukacja na okładce: Bartholomeus Spranger *Glaukos i Scylla* (ok. 1581). Tomik fraszek (716 fraszek) w trzech rozdziałach: *Trwaj miłosna chwilo; Po wygnaniu z raju; Artysta – wariat boży*. # Na ostatniej stronie okładki zdjęcie i notka o autorze: KAZIMIERZ SŁOMIŃSKI urodził się w 1948 r. w Hornikach (obecnie Nowa Karczma – w woj. pomorskim). Ukończył filologię rosyjską na Uniwersytecie Gdańskim. Od 1982 r. mieszka w Białymstoku. Był pracownikiem dydaktycznym Uniwersytetu w Białymstoku. Autor aforyzmów i fraszek, autor recenzji i redaktor tomików. Debiutował w 1971 r. (*Informator Klubu Studentów Wybrzeża „Żak”, maj 1971*). Opublikował w Białymstoku zbiorki aforyzmów: „*Aforyzmy*” (1988), „*Ze snów o człowieku*” (1991), „*Clown story*” (1992), „*Zgrzeszyłem myślą*” (1997), „*Będziemy szybciej europieć*” (2000), „*Najważniejsze jest przeżycie*” (2012). Związany z Nauczycielskim Klubem Literackim w Białymstoku, redaguje kwartalnik literacki „*Najprościej*”; redaktor antologii poetyckich NKL „*Aby nie umknęło słowo*” (1994) oraz „*Otwieranie słowa*” (2017). Jest członkiem Związku Literatów Polskich. Tomik „*Z fraszką na co dzień*” zawiera wybór fraszek z lat 2001-2017.

Anastazja Michalina Banasiak. *Przeżyte i zasłyszane*. Wydawca: druk-24h.com.pl, Białystok 2017. Stron 54; 20,5 x 14,4 cm; ISBN 978-83-63503-99-4. Redakcja: Irena i Kazimierz Słomińscy. Dofinansowane ze środków z budżetu Miasta Białegostoku i Stowarzyszenia Rodzin Abstynenckich „*TANGO*”. Zbiorek opowiadań. # Str. 3-4: Irena i Kazimierz Słomińscy. *Wstęp*. # Str. 5-53: Opowiadania: *Służba u pana (I. Dwór, II. Osada Pięciu Domków); Przed świtem; Analfabetka; Pluszowy miś; Dwie matki; Pierwsza komunია; Wykopki; Sylwestrowe szaleństwa; Mój świat bez zahamowań; Glinianki; Zamiana; Miłość czy rozsądek; Idealny mąż; Jubileusz; Niespodzianka; Kamień; Spokojna starość*. # Na ostatniej stronie okładki zdjęcie i nota o autorce: Anastazja Michalina Banasiak, córka Leokadii i Waclawa Powroźników. Urodziła się w 1945 r. w Brzeźnicy Leśnej koło Lubartowa. Od dzieciństwa przejawiała zainteresowania artystyczne – plastyczne i literackie. Zajmuje się rękodziełem artystycznym, pisze opowiadania i wiersze. Od 2004 r. mieszka w Białymstoku, gdzie nawiązała kontakt z Nauczycielskim Klubem Literackim i związanym z nim środowiskiem twórczym. Jej opowiadania i wiersze publikowane były w almanachu „*Epea*” (Białystok 2008), pokonkursowych tomikach „*Natura moich okolic*” (Zielona Góra 2009 i 2010), w wydawnictwach Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Białymstoku, w kwartalniku Nauczycielskiego

Klubu Literackiego w Białymstoku „Najprościej” (od 2007) oraz w antologii poezji NKL „Otwieranie słowa” (Białystok 2017). Za zwycięstwo w turnieju strzeleckim do tarczy z wolnej ręki w Ośrodku Rehabilitacyjno-Wczasowym Floryn w Mielnie otrzymała pierwszą nagrodę (2008). ## Większość opowiadań publikowana była w „Najprościej” – w numerach 4/78/2007, 1/79/2008, 2/80/2008, 1/83/2009, 3/117/2017.

Regina Kantarska-Koper. *Łyżka miodu, beczka dziegciu. Aforyzmy. Fraszki*. Wydawca: EKO-DOM Sp. z o.o., Grajewo 2017. Stron 58 (aforyzmy) + (po odwróceniu do góry nogami) stron 40 (fraszki); 21 x 14,8 cm; ISBN 978-83-949314-1-4. Szata graficzna: Anna Ralicka-Perkowska. 336 aforyzmów w rozdziałach: *O mężczyźnie i kobiecie (temat najstarszy na świecie); Cnoty i przywary jak świat stare; Trzy tyki polityki*. 116 fraszek w rozdziałach: *O mężczyźnie i kobiecie (temat najstarszy na świecie); Cnoty i przywary jak świat stare; Z cyklu „Przysłowia łacińskie”; Fraszki szpitalne; Fraszki proletariacko-arystokratyczne (niepoprawnie polityczne) i nie tylko... # Dwukrotnie na ostatnich stronach czarno-białe zdjęcie autorki oraz nota: Regina Kantarska-Koper. Emerytowana rusycystka, terapeutka, melomanka. Pisuje poezję, prozę, aforyzmy, czasami fraszki oraz recenzje tomików poetyckich. Liczne publikacje w czasopismach, w ponad 70 wydawnictwach zbiorowych – pokonkursowych, antologiach, almanachach, m. in. w języku esperanto w: *Podlaha antologio* (2009) oraz w języku angielskim w: *Anthology of Slavic poetry – Great Britain* 2016. Członek Nauczycielskiego Klubu Literackiego i Związku Literatów Polskich. Wydała tomiki: „*Między tak i nie*” (1992), „*Niech nie ogarnie mnie ciemność*” (2000), „*Krople tęczy*” (2002), „*Odrobina piołunu*” (2011), „*Muzyka Moje Pragnienie. Music My Desire*” (2012, w języku polskim i angielskim), „*Czas księżycy*” (2017). Współautorka tomików z serii „*Kajety Starobojarskie*” (nr 3, 8 i 10): „*Smak istnienia*” (2009), „*Przez mrok przez błękit*” (2014), „*Pomiędzy zmierzchem a świtem*” (2016). Redaktor antologii dla dzieci „*Czarowny świat wierszy*” (2011) oraz współredaktor serii poetyckiej „*Kajety Starobojarskie*” (z Joanną Pisarską).*

Maria Ciołkiewicz. *Wiersze odważne i na ludowo*. Wydawca: EKO-DOM Sp. z o.o., Grajewo 2017. Stron 132; 20,9 x 14,5 cm; ISBN 978-83-949314-0-7. Zbiorek wierszy podzielony na dwa rozdziały: *Wiersze odważne* oraz pisane gwarą *Wiersze na ludowo*. # Na ostatniej stronie okładki zdjęcie autorki i tekst:

Maria Ciołkiewicz urodziła się 24.12.1919 r. (06 stycznia 1920 r.) w Tule, w Rosji, jako pierwsze dziecko Stanisława i Feliksy Staniszewskich. Po zakończeniu wojny polsko-bolszewickiej mała Marysia przyjechała z rodzicami do Polski. Zamieszkała w Grajewie, w którym przebywała aż do śmierci. Miała jeszcze młodszego brata Aleksandra, który najprawdopodobniej został zamordowany przez Sowietów w Azerbejdżanie.

W trakcie II wojny światowej została wywieziona na roboty do Prus Wschodnich, ale po kilku miesiącach stamtąd uciekła. Po wojnie, w roku 1947 zawarła związek małżeński z pochodzącym z Białegostoku Janem Ciołkiewiczem. Z tego związku przyszło na świat troje dzieci: córka i dwóch synów. Jednym z synów był niżej podpisany.

Maria Ciołkiewicz układała wiersze przez większość życia, ale pisała je do szuflady. Nigdy nie próbowała przedstawić ich edytorowi, choć zdarzało się, że brała udział w konkursach poetyckich, ale bez powodzenia. Jedynym tekstem, który doczekał się publikacji prasowej, był wiersz pt. „Życzliwość”.

Tematyka wierszy mojej mamy była dość różnorodna. W niniejszym zbiorku Czytelnik będzie miał możliwość poznać niektóre teksty ułożone w latach siedemdziesiątych XX wieku.

Kiedy przeglądałem rodzinne kroniki i wysłuchiwałem wspomnień starszych, dowiedziałem się, że wiersze układała również Babcia mojej Mamy, Litwinka Anna Żylonis oraz ciocia Maria, siostra babci Feliksy Staniszewskiej. Ciocia Marynia pozostała na Wileńszczyźnie do śmierci. Przypomnę jeszcze, że Wysoki Dwór (Aukštadvaris) należał w XIX w. do rodziny Malewskich, zaś Adam Mickiewicz przyjeżdżał tam często na wakacyjny wypoczynek.

A ja, niżej podpisany, kontynuuję rodzinną tradycję wierszowania...

Apoloniusz Ciołkiewicz

Spotkania warsztatowe Nauczycielskiego Klubu Literackiego w Białymstoku (ul. Warszawska 8): 4.11.2017; 2.12.2017. Poświęcone poezji. Prowadziła Irena Grabowiecka.

Strona internetowa Jana Migielicza: **Migielicz.pl portal satyryczny**. [Wpis:] • 26.11.2017. *Wyniki turnieju literackiego w ramach XX Ogólnopolskiego Turnieju Satyry „O Złotą Szpilę” 2017*. [Wyróżnienie: Kazimierz Słomiński]. • 28.11.2017. *Fraszki Kazimierza Słomińskiego – wyróżnienie w turnieju literackim w ramach XX Ogólnopolskiego Turnieju Satyry „O Złotą Szpilę” 2017*. [Cykle: *Ludzka głupota; Proces dziejowy*]. • 12.12.2017. *Kwartalnik literacki „Najprościej” nr 3/117/2017*. • 19.12.2017. *Konkurs literacki na fraszkę i satyrę z okazji 70-cia Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Dębicy rozstrzygnięty*. [W jury: Józefa Drozdowska; wyróżnienie: Apoloniusz Ciołkiewicz]. • 19.12.2017. *Wyróżnione utwory w konkursie literackim na fraszkę lub satyrę z okazji 70-cia Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Dębicy*. [Apoloniusz Ciołkiewicz – trzy fraszki]. • 21.12.2017. *Kazimierz Słomiński „Poczet imion męskich”*. [25 fraszek z 3/117/2017 nru „Najprościej”].

Strona internetowa: **Podlaski Senior [podlaskisenior.pl]**. • 1.11.2017. *Listopadowe Anioły*. [Jolanta Maria Dzieńis – wiersz]. • 7.11.2017. *Jesienne dysocjacje*. [J. M. Dzieńis – wiersz]. • 11.11.2017. *SENIOR PODLASKI – wydanie II*. [Nr 2; również w formacie PDF; na str. 5: Jolanta Maria Dzieńis. *Seniorzy piszą*]. • 11.11.2017. *W rocznicę 11 listopada*. [J. M. Dzieńis – wiersz]. • 19.11.2017. *Spacer w deszczu*. [J. M. Dzieńis – wiersz]. • 24.11.2017. *Laureaci konkursu SREBRO NIE ŻŁOTO uzasadnienia werdyktu*. • 25.11.2017. *Statuetki SREBRO NIE ŻŁOTO rozdane*. • 29.11.2017. *Relacja filmowa z gali konkursu SREBRO NIE ŻŁOTO*. [YouTube; 11,49 min.]. • 29.11.2017. *Wieczór andrzejkowy*. [J. M. Dzieńis – wiersz]. • 2.12.2017. *Do zobaczenia, Mamo!* [J. M. Dzieńis – wiersz]. • 11.12.2017. *12 opowieści świątecznych naszej redakcji*. [Tu m. in.: *Opowieść świąteczna Jolanty Marii Dzieńis*]. • 11.12.2017. *SREBRO NIE ŻŁOTO – prezentacja nagrodzonych utworów w kategorii wiersz*. Tu m. in.: Krystyna Gudel. *Trzy wierzby*; Jolanta Maria Dzieńis. *Droga*; Regina Świtoń. *W błękitach wspomnień*; Janina Jakoniuk. *Na lodowisku*. • 14.12.2017. *Grudniowy deszcz*. [J. M. Dzieńis – wiersz]. • 31.12.2017. *Niech nam się spełni!* [J. M. Dzieńis – wiersz].

Terminarz Spotkań Nauczycielskiego Klubu Literackiego w Białymstoku na rok 2018:
21 stycznia, 18 lutego, 18 marca, 22 kwietnia, 20 maja, 17 czerwca, 16 września, 21 października, 18 listopada, 16 grudnia. (Białystok, ul. Warszawska 8). • **26 maja** – Spotkania Literackie, rozstrzygnięcie konkursów „O Buławę Hetmańską” oraz „Satyrbia 2017”. • Spotkania warsztatowe literackie: 13 stycznia, 3 lutego, 3 marca, 7 kwietnia, 5 maja, 2 czerwca, 1 września, 6 października, 10 listopada, 1 grudnia (Białystok, ul. Warszawska 8).

25.10.2017. W Operze i Filharmonii Podlaskiej w Białymstoku wręczono (po raz szesnasty) nagrody artystyczne marszałka województwa podlaskiego (za twórczość, upowszechnianie i ochronę kultury). Nagrodę otrzymał m. in. **Wiktor Szwed**, 92-letni poeta, tłumacz i publicysta piszący w języku białoruskim, za całokształt dokonań, będących – jak uzasadniła kapituła – *pamięcią życia białoruskiej mniejszości narodowej w Polsce*.

Katolickie Stowarzyszenie Civitas Christiana po raz dwudziesty trzeci przyznało Ogólnopolską Nagrodę Literacką imienia Franciszka Karpińskiego. W tym roku jej laureatem został **ks. prof. Jerzy Szymik** – teolog, poeta, literaturoznawca, kapłan Archidiecezji Katowickiej. Uroczysta gala wręczenia nagrody odbyła się 25.11.2017 w siedzibie Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku (ul. Marii Skłodowskiej-Curie 14A).

KSIĄŻKI

Codziennosc niezwykla. Związek Nauczycielstwa Polskiego Okręg Śląski, Katowice 2017. Nauczycielski Klub Literacki w Katowicach. Twórczość poetycka nauczycieli. Stron 160; 20,4 x 14,4 cm; ISBN 978-83-64804-77-9. Dwunasty z kolei almanach literacki NKL w Katowicach. Współpraca edytorska: Zofia Cencek, Dorota Nieznanowska-Gawlik, Helena Moryś, Eugeniusz Rychlicki, Grzegorz Słobodnik. Projekt okładki: Sandra Cieślik. Grafiki: Marek Waclaw Judycki. # Str. 5-6: Jadwiga Aleksandra Rezler. Prezes Okręgu Śląskiego ZNP. *Wstęp*. # Str. 7-10: Eugeniusz Rychlicki. *Dlaczego nauczyciele zajmują się twórczością literacką?* [Wstęp]. # Utwory (głównie wiersze) następujących autorów: Barbara Beliczyńska (Bielsko-Biała), Krystyna Biskup (Częstochowa), Zofia Cencek (Sosnowiec), Teresa Chwastek (Ustroń), Maria Ćwiklińska (Sosnowiec), Magdalena Georg (Bielsko-Biała; haiku), Elżbieta Gola (Częstochowa), Weronika Grabska-Martyniak (Bielsko-Biała), Irena Imiołek (Dąbrowa Górnicza), Adam Janicki (Ruda Śląska), Marek Waclaw Judycki (Ruda Śląska), Beata Kalińska (Cieszyn), Urszula Stefania Korzonek (Skoczów), Stefan Kudełko (Krupski Młyn), Krystyna Kula (Racibórz), Jerzy Mazurek (Ruda Śląska; krótka proza), Andrzej Merta (Zawiercie), Helena Moryś (Sosnowiec), Dorota Nieznanowska-Gawlik (Sosnowiec), Prakseda Noszczyk (Myszków), Wiesława Owczarek (Częstochowa), Danuta Pacan (Ruda Śląska), Maria Płatek (Łazy), Maciej Rudlicki (Częstochowa), Eugeniusz Rychlicki (Chorzów), Wiesław Sienkiewicz (Rybnik; opowiadania, aforyzmy), Jolanta Skóra (Górki Wielkie, Cieszyn), Grzegorz Słobodnik (Katowice), Zofia Trzepióra-Noga (Kłobuck), Teresa Waszut (Cisowice, Cieszyn), Mira Weroniec-Simlat (Częstochowa), Maria Wosik (Myszków).

Daniela Długosz-Penca. *Tylko zdumienie*. Wydawnictwo Cywilizacja Miłości, Opole 2017. Stron 94; 20,4 x 14,5 cm; ISBN 978-83-62640-25-6. Redakcja, kompozycja zbioru i tytuły cyklów: Harry Duda. Projekt okładki i grafiki: Agata Wilczek. Na str. 5 dedykacja: *Umiłowanemu bratu prof. n. med. Janowi Długoszowi z Białegostoku, moim lekarzom i rehabilitantom oraz licznemu gronu przyjaciół*. Tomik poezji – 63 wiersze w ośmiu cyklach: *Szybciej niż chcemy; Utrata; Dziedzictwo; Zachłanność Adama; Pamięć i empatia; Nasze małe świętowanie; Z niewielkich podróży; Pamiętki*. # Na ostatniej stronie okładki zdjęcie i nota o autorce: *Daniela Długosz-Penca. Urodzona we Włoszczowie w 1932 roku. Doktor nauk humanistycznych, nauczycielka Studium Nauczycielskiego w Prudniku. (...) Jako poetka debiutowała w 1977 roku. Zredagowała tomiki poezji wydawane przez Klub Ludzi Piszących w Prudniku (...). Wydała 9 tomików autorskich pt.: „Zielnik” (1992), „Zauroczenie” (1992), „Witraże” (1995), „Ego i mit” (1997), „Łupinki snu” (1997), „Szmer piasku zostanie” (1999), „Lubię chodzić po życiu” (2000), „Oto chwila” (2006), „Oswajanie cienia” (2010). Przez 35 lat inspirowała spotkania i opiekowała się Klubem Ludzi Piszących w Prudniku. Jej wiersze drukowane były w almanachach (...), a także w kilku antologiach poezji wydawanych przez Konfraternię Poetów w Krakowie. Obecnie współpracuje z „Tygodnikiem Prudnickim” oraz z Prudnickim Ośrodkiem Kultury. Należy do Nauczycielskiego Klubu Literackiego w Opolu oraz Opolskiego Oddziału Związku Literatów Polskich. Pisze i uczestniczy w życiu kulturalnym środowiska prudnickiego. Jest emerytką i mieszka w Prudniku. (...) Pisze także fraszki o wszystkim, tworząc zbiór: „Słowa na wybiegu”. Tomik poezji „Tylko zdumienie” jest poniekąd podsumowaniem wieloletniej pracy twórczej oraz pamiętką sympatii dla ludzi, których kocha za ich twórczy zapał. Nie szczędzi czasu ni serca, by czuli się potrzebni w każdej życiowej sytuacji.* # Tomik ukazał się w 85 rocznicę urodzin poetki.

Ryszard Wasilewski. *Płatki i kolce*. Wydawnictwo ASTRA, Łódź 2018. Stron: 100; 20,4 x 14 cm; ISBN 978-83-63158-67-5. Opracowanie redakcyjne: Ryszard Wasilewski. Projekt okładki: Sławomir Łuczyński. Zbiorek krótkich form satyrycznych (fraszki, limeryki, wiersze satyr.) w dwóch rozdziałach: *Figle* (tematyka erotyczna); *Uklucia* (tematyka polityczna). # Na pierwszej stronie okładki adnotacja: *Tylko dla dojrzałych*. # Na ostatniej stronie okładki: Ryszard Wasilewski, Sławomir Łuczyński – zdjęcia i krótkie notki.

K. S.

Kazimierz Słomiński

POCZET IMION MĘSKICH

AARON

Z woli boskiej jest ta łaska,
że cudownie kwitnie łaska.

ALEKSANDER

A Aleksandrom czasem się mylą
źródła rozkoszy z źródłami Nilu.

ANDRZEJ

W dobrych rękach kiepski nie jest –
jak wosk mięknie i twardnieje.

ARCHIMEDES

Gdyby tak ciało w ciele zanurzył,
to „Eureka!” krzyczałby dłużej.

BOGDAN

Ma nawyki dobrze znane –
wciąż go ciągnie do bogdanek.

BOGUMIŁ

Bogu miły i niewieście,
gdy swą żonę przed snem pieści.

CHWALISŁAW

Niech się sławi, niech się chwali,
póki go nie pochowali.

DONALD

Choć stateczny bywa raczej,
ma w kreskówce kuper kaczy.

ERAZM

Dziś głupota się ostała,
stąd i w mediach jej pochwała.

FERDYNAND

Świat mógłby nawet być według Łebskich,
tylko Ferdynand jest taki Kiepski.

HORACY

Dziś z Horacego bywa paskuda –
ód już nie pisze, obłapia uda.

JAROSŁAW

Czy to w Polsce, czy na Rusi,
być przy żonie mądrym musi.

JAZON

Złote runo się rozpełzło
i zostało tylko euro.

KAJETAN

Niektóre panie
zapisują doświadczenia w Kajetanie.

LUDWIK

Choćby był francuskim królem,
rondle może czyścić czule.

MAREK

Nocny Marek nie wyrzeknie
się rozkoszy nawet w piekle.

MENANDER

Niepoprawny jest Menander –
co uczucie, to meander.

NAPOLEON

Mały kapral. O wielkości
świadczą z pól bitewnych kości.

NARCYZ

A Narcyza czuć na miłę,
że po ślubie jest żonkilem.

SĘDZIMIR

Z tą uczciwością to wielka sztuka
tak być na bakier z prawem kaduka.

SYLWESTER

Przypomina, że każdego roku
ludziom ubywa cząstka uroku.

WALENTY

Nie taki święty jest ten Walenty,
gdy na serduszka dziewczęce cięty.

WIEŃCZYŚLAW

Choć kwitnąco się zaczęło,
zwiędły koniec wieńczy dzieło.

WIKTOR

Zwykle zwycięski bywa dlatego,
że mu nie straszna jest siła złego.

ZEFIRYN

Kuse kiecki wiatr podwiewa,
też mu figli się zachciewa.

Kazimierz Słomiński